

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Van bijstand naar werk in Amsterdam: update. Effectiviteit van re-integratietrajecten voor bijstandsgerechtigden in de periode 2001-2007

Kok, L.; Hop, J.P.; Alla, A.

Publication date
2008

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Kok, L., Hop, J. P., & Alla, A. (2008). *Van bijstand naar werk in Amsterdam: update. Effectiviteit van re-integratietrajecten voor bijstandsgerechtigden in de periode 2001-2007.* (SEO-rapport; No. 2008-52). SEO.
<http://www.seo.nl/binaries/publicaties/rapporten/2008/2008-52.pdf>

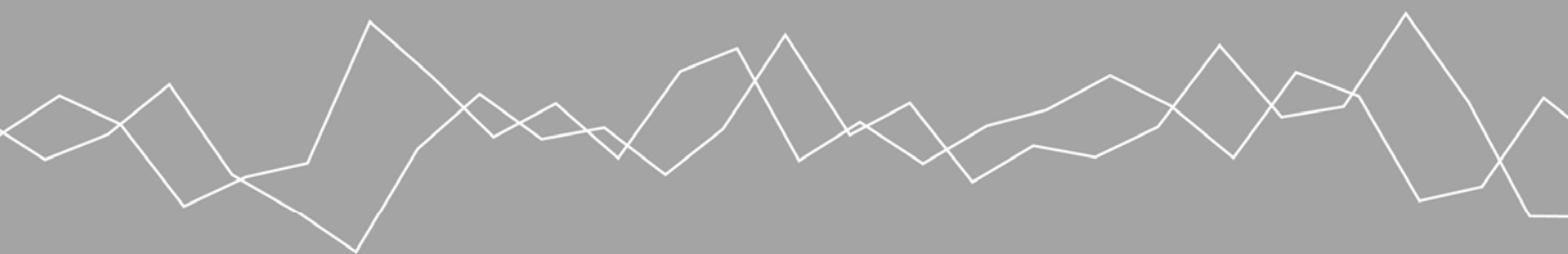
General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

Van bijstand naar werk in Amsterdam: update

seo economisch onderzoek

Amsterdam, augustus 2008
In opdracht van Dienst werk en Inkomen (DWI) Amsterdam

Van bijstand naar werk in Amsterdam: update

Effectiviteit van re-integratietrajecten voor bijstandsgerechtigden in de
periode 2001-2007

Lucy Kok
Peter Hop
Abdelali Alla

seo economisch onderzoek

“De wetenschap dat het goed is”

SEO Economisch Onderzoek doet onafhankelijk toegepast onderzoek in opdracht van overheid en bedrijfsleven. Ons onderzoek helpt onze opdrachtgevers bij het nemen van beslissingen. SEO Economisch Onderzoek is gelieerd aan de Universiteit van Amsterdam. Dat geeft ons zicht op de nieuwste wetenschappelijke methoden. We hebben geen winstoogmerk en investeren continu in het intellectueel kapitaal van de medewerkers via promotietrajecten, het uitbrengen van wetenschappelijke publicaties, kennisnetwerken en congresbezoek.

SEO-rapport nr. 2008-52

ISBN 978-90-6733-461-7

Copyright © 2008 SEO Economisch Onderzoek Amsterdam. Alle rechten voorbehouden. Het is geoorloofd gegevens uit dit rapport te gebruiken in artikelen en dergelijke, mits daarbij de bron duidelijk en nauwkeurig wordt vermeld.

Inhoudsopgave

Conclusies en aanbevelingen	i
Conclusions and recommendations	iii
1 Inleiding.....	1
2 In- en uitstroom in de bijstand	3
2.1 Inleiding.....	3
2.2 Instroom in de bijstand	3
2.3 Uitstroom uit de bijstand.....	6
2.4 Conclusie.....	9
3 De inzet van re-integratietrajecten	11
3.1 Inleiding.....	11
3.2 Kans op een re-integratietraject	11
3.3 Soorten trajecten.....	13
3.4 De effectiviteit van re-integratietrajecten	15
3.5 Conclusie.....	22
Bijlage A Data	25
Bijlage B Analysemethode	29
Bijlage C Analyseresultaten.....	33
Bijlage D Dankwoord.....	37

Conclusies en aanbevelingen

In opdracht van Dienst werk en Inkomen (DWI) Amsterdam heeft SEO Economisch Onderzoek een onderzoek uitgevoerd om te laten zien hoe de in- en uitstroom van de bijstand in Amsterdam zich heeft ontwikkeld in de periode 2001-2007. Daarnaast laat dit onderzoek zien in hoeverre de re-integratietrajecten voor deze periode hebben bijgedragen aan de arbeidsinschakeling van bijstandsgerechtigden. Dit onderzoek vormt een vervolg op eerder onderzoek naar in- en uitstroom en de effectiviteit van trajecten in de periode 2001-2004.

In- en uitstroom

In de periode 2001-2004 daalde de instroom van 10.500 cliënten tot 9.000 cliënten per jaar. In 2005 steeg de instroom weer tot ongeveer 10.300 cliënten en daalde daarna tot 7.000 cliënten in 2007. Dit komt overeen met de landelijke trend, waarbij ook sprake was van een sterke stijging van de instroom in 2005, als gevolg van vertraagde doorwerking van de toegenomen werkloosheid in de jaren daarvoor, en een daling van de instroom na 2005 als gevolg van de WWB.

Het aandeel ontheffingen van de sollicitatieplicht was 23% in 2001. Het aandeel loopt op tot 32% in 2003 en neemt daarna weer af tot 29% in 2006 en 23% in 2007.

Van de nieuwe uitkeringsgerechtigden stroomt 76% binnen vier jaar uit de bijstand. 30% van de cliënten stroomt uit naar werk en 46% om een andere reden. Verder is de uitstroomkans zonder traject laag voor vrouwen, allochtonen, bijstandsgerechtigden met een grote afstand tot de arbeidsmarkt (trede 1/2) en ouderen (leeftijd tussen 45-64 jaar).

Re-integratietrajecten

Van de bijstandcliënten in Amsterdam heeft 50% drie jaar na instroom een re-integratietraject gestart. Amsterdam zet steeds vaker trajecten in om bijstandsgerechtigden aan het werk te helpen. Van degenen die in 2007 instroomden had de helft na een jaar al een traject doorlopen of gestart. Van degenen die in 2004 instroomden was dat 40%.

Coaching is het meest ingezette instrument: 38% van de instrumenten betreft coaching. Verkennen van de mogelijkheden van cliënten en praktische activiteiten worden ook veel ingezet: respectievelijk 26% en 25% van de instrumenten. Naarmate de afstand tot de arbeidsmarkt afneemt wordt coaching vaker ingezet. Aangezien coaching het minst intensieve instrument is lijkt dit een logische keus. Voor groepen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt wordt vaker 'verkennen mogelijkheden' ingezet. Voor niet-westerse allochtonen wordt relatief vaak training ingezet. Jongeren worden meestal op een stage gezet (onderdeel van praktische activiteit). Zij krijgen dan geen uitkering maar een stagevergoeding.

Effectiviteit trajecten

Trajecten verhogen de baankans twee jaar na instroom van 26,5% (zonder traject) tot 33,3% (met traject). Dit is een absolute verhoging met 6,8%-punt. Dit betekent een relatieve verhoging van de baankans met 26%. Deze effectiviteit is fors hoger dan de 4,2%-punt die we in het jaar 2006

(over de periode 2001-2004) hebben gemeten. Door verandering van keuzes en definities zijn de cijfers niet helemaal te vergelijken. Doorvoering van dezelfde definitiewijzigingen op landelijk niveau had echter een neerwaartse invloed op de gemeten effectiviteit, zodat we kunnen aannemen dat er sprake is van een toename van de effectiviteit van re-integratie in de afgelopen jaren.

Beroepsscholing en coaching verhogen de kans op werk het meest: van 27 naar 36%, een verhoging van de kans op werk met 9%-punt. Praktische activiteiten verhogen de kans op werk met 6%-punt en verkennen mogelijkheden 2%-punt. Flankerende voorzieningen, startersbegeleiding, en trainingen hebben gemiddeld geen statistisch significant effect op de baankans.

Nog betere inzet instrumenten mogelijk

Over het algemeen zet DWI instrumenten in bij die doelgroepen waarvoor ze het meest effectief zijn. Coaching is zeer effectief en wordt veel ingezet. De effectiviteit is groter voor cliënten die wat dichterbij de arbeidsmarkt staan en voor hen wordt het ook het vaakst ingezet. DWI zet beroepsscholing ook vooral in bij groepen bij wie deze het meest effectief is, namelijk bij cliënten in de leeftijdsgroep 35-44 jaar en laagopgeleiden. De effectiviteit van beroepsscholing kan nog omhoog als deze meer wordt ingezet bij cliënten met een andere dan de Nederlandse nationaliteit. Praktische activiteiten zijn niet effectief voor cliënten met een kleine afstand tot de arbeidsmarkt, maar worden wel veel ingezet bij cliënten in trede 5. Coaching zou voor deze cliënten een betere optie zijn.

Gegevensverzameling voor bredere effectmeting aanbevolen

We hebben alleen gekeken naar het effect van trajecten op de kans op werk. Trajecten kunnen echter, ook wanneer ze mensen niet direct aan het werk helpen, een positief effect hebben. Cliënten kunnen door een traject vaardigheden leren waardoor zij beter maatschappelijk functioneren. Zij kunnen zich daar zelf beter bij voelen, maar ook hun omgeving kan daar baat bij hebben. Op de wat langere termijn kunnen zij daardoor mogelijk ook aan het werk komen. Omdat we geen gegevens hebben over de vaardigheden van mensen voordat zij een traject volgen en daarna, hebben we deze effecten niet kunnen becijferen. We raden DWI aan gegevens te verzamelen, waardoor op termijn ook deze effecten zichtbaar gemaakt kunnen worden.

Conclusions and recommendations

Commissioned by the Work and Income Agency (DWI) Amsterdam, SEO Economic Research conducted an investigation to demonstrate how the influx into and outflow from social assistance in Amsterdam has developed during the period from 2001-2007. Moreover, this research shows to what extent the reemployment projects for this period have contributed to the employment of social assistance recipients. This research forms an update of an earlier study about influx and outflow and the effectiveness of reemployment projects in the period from 2001-2004.

Influx and outflow

During the period from 2001-2004 the influx decreased from 10,500 recipients to 9,000 recipients per year. In 2005 the influx rose again to approximately 10,300 recipients and subsequently decreased to 7,000 recipients in 2007. This corresponds to the national trend, which also shows a strong increase of the influx in 2005, as a result of the delayed effect of the increased unemployment in the years before that, and a decrease of the influx after 2005 as a result of the Work and Social Assistance Act (WWB).

Not all recipients are required to search for a job. The share of exemptions from the job-search requirement was 23% in 2001. The share increased to 32% in 2003, and subsequently decreased to 29% in 2006, and 23% in 2007.

Of the new benefit claimants 76% flow out of social assistance within four years. 30% of clients flow out because they find work and 46% for other reasons. Furthermore, when no reemployment project is deployed the outflow chance is low for women, allochthonous people, benefit claimants with a large distance to the labour market and the elderly (aged between 45 and 64 years).

Reemployment projects

Of the social assistance recipients in Amsterdam 50% started a reemployment project three years after influx. More and more often, Amsterdam implements reemployment projects to help benefit claimants find work. Half of the people flowing into the benefits in 2007 had already completed or started a project a year later. This figure was 40% for those entering in 2004.

Coaching is the most often used instrument: 38% of the reemployment instruments concern coaching. Exploring the possibilities for recipients and practical activities are also frequently used: respectively 26% and 25% of the instruments. As the distance to the labour market decreases coaching is used more often. Since coaching is the least intensive instrument this seems to be a logical choice. For groups with poorer job prospects the option to “explore possibilities” is used more often. For non-Western allochthonous people training is deployed relatively frequently. Young people are generally placed in an internship (an aspect of practical activity). In that case they receive no benefits but internship compensation.

Effectiveness reemployment projects

Reemployment projects raise the chance of finding a job two years after influx from 26.5% (without project) to 33.3% (with project). This is an absolute increase of 6.8% point. It means a relative increase of 26% with regard to the chance of finding a job. This effectiveness is considerably higher than the 4.2% point that we measured in the year 2006 (for the period 2001-2004). Because of changes in choices and definitions it is not entirely possible to compare the figures. Implementation of the same definition modifications at the national level had, however, a negative influence on the measured effectiveness, so we can assume that there is an increase in the effectiveness of reemployment projects in the last few years.

Vocational training and coaching raise the chance of finding work the most: from 27 to 36%, an increase of the chance of work by 9% point. Practical activities raise the chance of finding work by 6% point and exploring possibilities increases this chance by 2% point. Flanking services (like subsidised child care), guidance to start as self-employed and training programmes have on the average no significant statistical impact on the chance of finding a job.

Even better deployment of instruments possible

Generally reemployment instruments are applied by DWI to the target groups where they are most effective. Coaching is very effective and frequently deployed. The effectiveness is greater for clients who have somewhat better prospects of finding a job and for them it is also most frequently used. DWI implements vocational training also especially with regard to groups for which this will be most effective, namely for clients in the age group 35-44 years and for people with a low education. It is possible to raise the effectiveness of vocational training even more if it is used more often for clients with a nationality other than Dutch. Practical activities are not effective for clients who are close to the labour market, but are frequently deployed for them. Coaching would be a better option for these clients.

Data collection for broader impact measurement recommended

We have only looked at the impact of reemployment projects on the chance of finding work. Projects can also, however, have a positive impact even when they do not help people to find work right away. Recipients can learn skills through a project as a result of which they can function better in society. It can make them feel better about themselves, but their surroundings can also profit. Over a somewhat longer period they might also possibly find work as a result of this. Because we have no data concerning the skills of people before and after they follow a project, we have not been able to quantify this impact. We recommend to DWI that they collect data so that these effects eventually can be made visible as well.

1 Inleiding

Achtergrond

In 2005 heeft SEO Economisch Onderzoek een onderzoek uitgevoerd in opdracht van de Dienst Werk en Inkomen (DWI) om de effectiviteit van re-integratietrajecten in kaart te brengen (De Graaf-Zijl e.a., 2006). Sindsdien is er heel wat veranderd. Zo zijn in 2005 de Sociale Dienst, de dienst Maatwerk en NV Werk samengegaan in DWI. Er is een re-integratieladder ingesteld en er zijn andere re-integratiecontracten afgesloten. DWI wil graag inzicht in de het effect van deze veranderingen in de dienstverlening.

Dit onderzoek brengt de ontwikkeling van de instroom in en de uitstroom uit de bijstand tussen 2001 en 2007 in kaart. Ook kijken we naar de inzet en de effectiviteit van de re-integratiedienstverlening in die periode.

Onderzoeksopzet

Dit onderzoek brengt in beeld hoe de cliëntinstroom in de bijstand zich gedurende de jaren 2001-2007 heeft ontwikkeld, waarbij we de instroom in de bijstand in beeld brengen, de inzet van re-integratietrajecten, de uitstroom naar werk en het effect van re-integratietrajecten op de uitstroom naar werk. Onder uitstroom naar werk verstaan we alleen uitstroom naar reguliere betaalde arbeid.

De probleemstelling van dit onderzoek leidt tot de volgende onderzoeksvragen:

1. hoe is de in- en uitstroom gelopen in de jaar 2001-2007?
2. wat voor soort mensen komen in de bijstand terecht?
3. wat gebeurt er met mensen die in de bijstand zijn ingestroomd?
4. hoe groot is de kans op uitstroom?
5. hoe groot is de kans op een re-integratietraject?
6. hoeveel trajecten/instrumenten worden ingezet door DWI?
7. welke lessen kunnen er worden getrokken uit de wijze waarop de dienstverlening van re-integratietrajecten wordt uitgevoerd?

Voor het schatten van het econometrische duurmodel hebben we gegevens gebruikt op persoonsniveau met informatie over de start- en einddata van de uitkering, re-integratietrajecten en uitstroom naar een reguliere baan. Deze gegevens zijn geleverd door UWV en DWI. De gegevens over werkhervattingen waren betrouwbaar tot en met september 2007, als gevolg van vertragingen bij de aanlevering van gegevens door werkgevers aan UWV. De gegevens over uitstroom en effectiviteit zijn daarom gebaseerd op de gegevens tot 1 oktober 2007. De gegevens over instroom en de kans op een traject zijn gebaseerd op de gehele periode 2001-2007. Voor de beschrijving van de data verwijzen we naar bijlage A.

De analyses wijken op drie punten af van de analyses in het vorige onderzoek:

1. Voor dit onderzoek hebben we in overleg met DWI ervoor gekozen om degenen die uitstromen naar gesubsidieerde arbeid tot de klanten van DWI te blijven rekenen. Het doel

van gesubsidieerde arbeid is immers doorstroom naar reguliere arbeid. Door degenen in gesubsidieerde arbeid tot de klanten van DWI te blijven rekenen kunnen we het effect van gesubsidieerde arbeid op de uitstroomkans op dezelfde manier meten als het effect van re-integratietrajecten op de uitstroomkans. In concreto gaat het om mensen die een stage volgen of een WWB-detacheringsbaan hebben.

2. Voor dit onderzoek hebben we een geheel andere indeling van instrumenten gebruikt dan in het vorige onderzoek. De nieuwe indeling is gebaseerd op de aard van de activiteiten die binnen een traject gebeuren.
3. Voor dit onderzoek hebben we ervoor gekozen om periodes die minder dan 31 dagen worden onderbroken te zien als één doorlopende bijstands- dan wel baanduur. Inschrijvingen of banen die minder dan 31 dagen hebben geduurd laten we buiten beschouwing. In het vorige onderzoek is de grens voor het meenemen van banen en uitkeringen gelegd bij 15 dagen in plaats van 31 dagen. Deze nieuwe definitie is gekozen omdat de begin- en einddata niet altijd nauwkeurig geregistreerd worden in de administraties van UWV en DWI. Verder is de definitie van uitstroom naar werk aangepast. Als er een baan begint tijdens of binnen een maand na het einde van de uitkering wordt dit gedefinieerd als uitstroom naar werk. In het vorige onderzoek werden alle banen die tijdens of na het einde van de uitkering startten als uitstroom naar werk gezien. De nieuwe definities sluiten aan bij ons onderzoek naar de effectiviteit van re-integratie voor langdurig werklozen (Groot e.a., 2008).

Door deze veranderingen zijn de uitkomsten van dit onderzoek niet goed vergelijkbaar met de uitkomsten van het vorige onderzoek naar de effecten van het beleid van DWI in 2006.

Leeswijzer

Dit rapport is als volgt ingedeeld. Hoofdstuk 2 beschrijft de in- en uitstroom uit de bijstand in jaar 2001-2007. Hier wordt gekeken naar hoeveel mensen in de bijstand stromen, wat voor soort mensen in de bijstand komen en hoe lang het duurt voordat ze uitstromen naar werk of om een andere reden. Hoofdstuk 3 laat zien hoe vaak een re-integratietraject wordt gestart, hoe de inzet van dit re-integratietraject eruit ziet tussen de diverse doelgroepen en hoe effectief deze trajecten zijn.

2 In- en uitstroom in de bijstand

2.1 Inleiding

De uitkeringsgerechtigden van dit onderzoek vormen een diverse groep. Het gaat om een groep mensen die zich aangemeld heeft bij DWI in Amsterdam. Dit hoofdstuk presenteert de omvang van de cliëntstromen in de bijstand in de periode tussen 1 januari 2001 en 31 december 2007. De instroom uit de verschillende jaren is geanalyseerd in termen van cohorten. Deze instroomcohorten zijn door de tijd gevolgd, en we laten zien hoe de uitstroom zich per cohort heeft ontwikkeld.

De omvang van de populatie in dit onderzoek verschilt van de omvang van het vorige onderzoek, omdat we nu een extra doelgroep meenemen. Deze extra doelgroep betreft mensen die een WWB-stage volgen of een WWB-detacheringsbaan hebben en hiervoor een stagevergoeding dan wel loon ontvangen. Daarnaast worden alleen uitkeringen en banen meegenomen die meer dan 31 dagen hebben geduurd en in het vorige onderzoek zijn alleen uitkeringen en banen meegenomen die meer dan 15 dagen hebben geduurd. Door deze aanpassingen kunnen de cijfers van het vorige onderzoek afwijken van de cijfers van nu voor de periodes 2001-2004.

2.2 Instroom in de bijstand

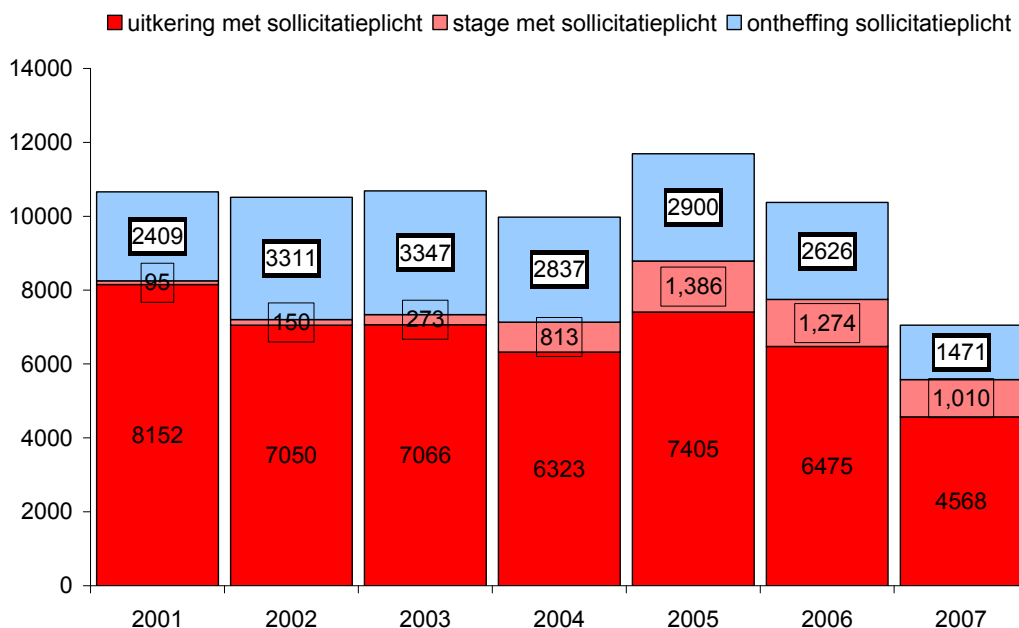
Totale instroom

Figuur 2.1 laat zien hoe de jaarlijkse instroom van uitkeringsgerechtigden elk jaar tussen 2001-2004 afneemt. In 2005 merken we dat het aantal ingestroomde cliënten stijgt en daarna weer daalt. De periode 2001-2004 kent een verslechterende economie en toch zien we een daling van het aantal ingestroomd werklozen in de bijstand. Een vermoedelijke verklaring is dat door de strenge toepassing van toetredingseisen die zich in heel Nederland sinds de introductie van de Wet Structuur uitvoering Werk en Inkomen (SUWI) en de (anticipatie op) Wet Werk en Bijstand (WWB) heeft voorgedaan, de dienstverlening van de bijstand in Amsterdam strenger is geworden. Een voorbeeld is dat iedereen die zich in 2002 aanmeldt bij het CWI in verband met de aanvraag van een bijstandsuitkering zich eerst moet inschrijven bij een uitzendbureau.

De stijging in 2005 kan verklaard worden uit de vertraagde doorwerking van de toegenomen werkloosheid in de jaren daarvoor. Dit komt overeen met de landelijke trend, waarbij ook sprake is van een sterke stijging van de instroom in 2005. De daling na 2005 komt ook overeen met de landelijke trend. Deze kan verklaard worden uit de invoering van de WWB (Kok, e.a. 2007).

We zien dat vanaf 2001 er een geleidelijke stijging is in het aantal mensen dat instroomt op een stage. In 2007 neemt het aantal iets af maar het aandeel stages in de instroom neemt toe.

Figuur 2.1 Instroom in de bijstand in Amsterdam (jaren 2001-2007)

Bron: Berekeningen SEO op basis van gegevens DWI

NB: Het betreft hier personen in de bijstand en geen bijstandsuitkeringen. Het verschil tussen beide ligt in de gezinsuitkeringen. Wij tellen beide partners die samen een gezinsuitkering hebben als losse individuen.

Niet iedereen in de bijstand is verplicht om te gaan solliciteren. Een op de vijf mensen die instroomt in de bijstand hoeft niet te solliciteren.¹ Er zijn verschillende redenen waarom een bijstandsgerechtigde niet hoeft te solliciteren, waaronder gezondheid van een cliënt, verzorging van kleine kinderen, leeftijd ouder dan 57 jaar, sociale redenen, een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Het aandeel ontheffingen is 23% in 2001. Het aandeel loopt op tot 32% in 2003 en neemt daarna weer af tot 29% in 2006 en 23% in 2007. Deze daling kan veroorzaakt zijn door de WWB.

Kenmerken instroom

Voordat we naar de uitstroom gaan kijken is het handig om de vraag te stellen: wat voor mensen komen in Amsterdam in de bijstand terecht? Met andere woorden: wat zijn de kenmerken van de ingestroomde cliënten in de bijstand? De kenmerken van de instroom in de Amsterdamse bijstand zijn weergegeven in tabel 2.1. In de eerste kolom van tabel 2.1 is het aandeel van de bevolkingsgroepen in de Amsterdamse (beroeps)bevolking weergegeven. Door de percentages in deze kolom te vergelijken met de percentages in de volgende kolommen (de instroom in de bijstand), krijgen we een indruk van de groepen die zijn oververtegenwoordigd in de instroom in de bijstand. Alleenstaanden zijn duidelijk oververtegenwoordigd, evenals mensen in de leeftijdsgroep tussen 25 en 45 jaar en laag opgeleiden (vooral vmbo-niveau). Verder is er sprake van een lichte oververtegenwoordiging van mannen.

¹ We weten niet op welk moment de ontheffing is verleend. We weten van alle personen in ons databestand of een ontheffing is verleend, maar niet wanneer.

Tabel 2.1 Kenmerken instroom

	Bevolking Amsterdam*	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Geslacht								
Man	54%	52%	53%	54%	56%	56%	56%	56%
Vrouw	46%	48%	47%	46%	44%	44%	44%	44%
Partner								
Met partner	72%	21%	19%	19%	19%	20%	21%	18%
Alleenstaand	28%	79%	81%	81%	81%	80%	79%	82%
Leeftijd								
<25	10%	16%	15%	14%	17%	20%	18%	19%
25-35	27%	33%	32%	33%	29%	28%	26%	24%
35-45	31%	27%	28%	28%	27%	27%	28%	28%
45-55	21%	15%	17%	17%	18%	17%	19%	20%
55+	12%	8%	8%	8%	9%	8%	8%	9%
Afstand tot arbeidsmarkt								
Trede 5		18%	8%	11%	11%	11%	13%	14%
Trede 4		14%	13%	17%	17%	14%	12%	10%
Trede 3		16%	25%	26%	27%	27%	26%	29%
Trede 1/2		51%	54%	46%	45%	48%	49%	47%
Opleidingsniveau								
Basisonderwijs	7%	4%	5%	4%	6%	7%	5%	5%
Vmbo	20%	24%	16%	17%	19%	18%	15%	14%
Mbo/havo/vwo	35%	15%	8%	11%	10%	8%	7%	6%
Hbo	25%	6%	3%	4%	3%	3%	2%	2%
Universiteit	12%	3%	1%	2%	2%	1%	1%	1%
Niet beschikbaar	-	49%	67%	63%	59%	63%	69%	72%
Aantal kinderen								
0 kinderen		66%	67%	67%	70%	67%	68%	68%
1 kind		15%	15%	15%	14%	16%	16%	15%
2 kinderen		11%	11%	11%	10%	11%	9%	10%
3 kinderen		5%	5%	5%	4%	4%	4%	4%
4 of meer kinderen		2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%
Leeftijd jongste kind < 5 jaar								
Nee		89%	88%	88%	88%	85%	84%	84%
Ja		11%	12%	12%	12%	15%	16%	16%
Alleenstaande ouder								
Nee	84%	80%	80%	81%	83%	82%	83%	82%
Ja	16%	20%	20%	19%	17%	18%	17%	18%
Nationaliteit (nb ≠ etniciteit)								
Nederlands	79%	82%	83%	83%	83%	82%	80%	81%
Turks	4%	3%	3%	3%	3%	3%	3%	3%
Marokkaans	6%	6%	6%	6%	6%	6%	6%	7%
Surinaams	1%	1%	0%	0%	1%	1%	1%	1%
Overig niet-westers	8%	6%	5%	6%	5%	6%	7%	6%
Overig westers	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%

Bron: Cijfers over de bevolking van Amsterdam komen uit de rapportage "Amsterdam in cijfers 2007" van O+S en van het CBS (Statline). De overige cijfers zijn gebaseerd op de uitkeringsadministratie van de gemeente Amsterdam (berekeningen SEO).

De kenmerken van de instroom over de jaren 2001-2007 zijn consistent. Over de gehele periode stromen meer mannen dan vrouwen in en ook meer alleenstaanden en cliënten zonder kinderen. Daarnaast zijn de leeftijdsklassen 25-35 en 35-45 jaar het hoogst vertegenwoordigd. Dit laat zien dat een groot deel van de instroom uit jonge mensen bestaat. Het grootste deel van de instroom heeft een grote afstand tot de arbeidsmarkt: trede 1/2 op de re-integratieladder (de oude fase 4). Wat betreft het opleidingsniveau bestaat het grootste deel van de instroom uit VMBO'ers. Helaas is er een grote groep waarvan gegevens over het opleidingsniveau niet op een gestandaardiseerde manier is vastgelegd en daarom voor onze analyses niet beschikbaar is. Verder zijn mensen met een Nederlandse nationaliteit licht oververtegenwoordigd in de instroom in de bijstand.

Kanttekening hierbij is dat we niet beschikken over gegevens met betrekking tot etniciteit of land van herkomst, maar alleen de nationaliteit. Veel mensen van allochtone afkomst vallen volgens de gebruikte indeling dus in de groep met een Nederlandse nationaliteit.

De dienstverlening van DWI Amsterdam is georganiseerd in vijf regio's. In tabel 2.2 is een overzicht aangegeven van het aandeel van de betreffende regio's in de instroom in de bijstand. Over het algemeen is het aandeel in de bijstandinstroom van de regio Nieuw West het grootst en van de regio Noord het laagst. De instroom vanuit de regio Centrum/Oost is lager dan op grond van het aandeel in de bevolking verwacht zou worden, terwijl de instroom vanuit de regio Zuid Oost juist hoger is dan op basis van het aandeel in de bevolking verwacht zou worden. Verder valt op dat de percentages duidelijk verschillen, maar die verschillen blijven door de jaren heen redelijk constant.

Tabel 2.2 Aandeel regio's in instroom in de bijstand

Regio	Bevolking Amsterdam	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Noord	12%	13%	13%	15%	15%	15%	13%	13%
Centrum/Oost	25%	23%	22%	22%	23%	20%	22%	21%
Zuid/Oud- West	26%	20%	21%	21%	20%	19%	18%	19%
Zuid Oost	10%	15%	16%	14%	14%	16%	16%	17%
Nieuw West	26%	29%	28%	27%	28%	30%	31%	29%

Bron: Berekeningen SEO op basis van gegevens DWI

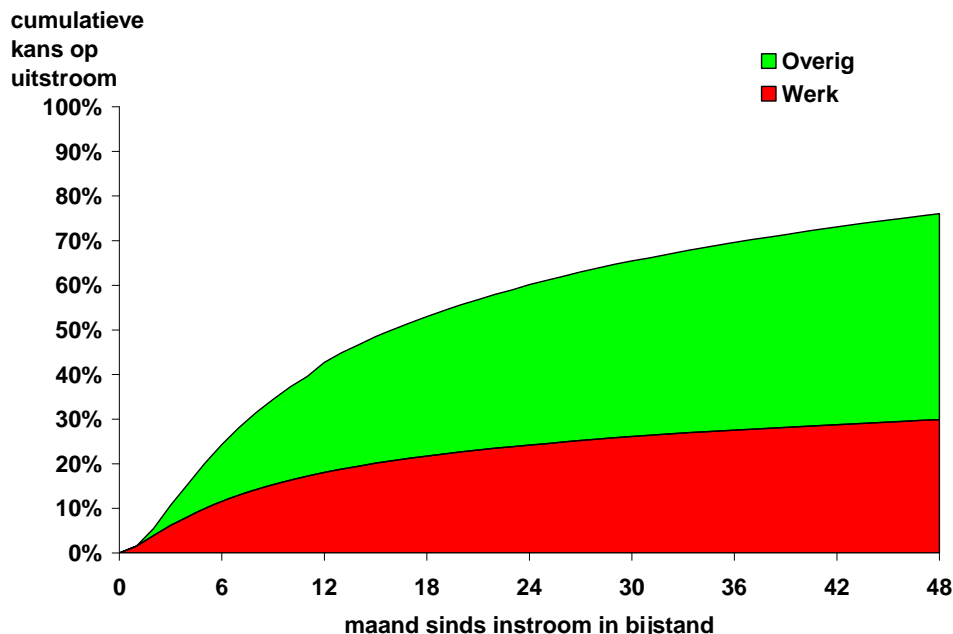
2.3 Uitstroom uit de bijstand

Totale uitstroom

Clënten die in de bijstand instromen, stromen niet allemaal uit naar werk. De vraag is: naar welke andere situaties stromen cliënten uit? Een kleine groep wordt zelfstandig ondernemer, anderen gaan samenwonen met een partner of trekken zich voor langere of kortere tijd terug van de arbeidsmarkt. Ook kunnen cliënten verhuizen naar buiten Amsterdam zodat wij niet meer in de data kunnen zien wat er met deze cliënten is gebeurd.

Figuur 2.2 laat de snelheid zien waarmee cliënten (met en zonder sollicitatieplicht) uitstromen na het vinden van werk of op basis van een andere reden. In de eerste 12 maanden is de kans om uit te stromen het grootst. Na een jaar is 43% van de instromers uitgestroomd. Daarna neemt de kans op uitstroom af. Na vier jaar heeft 76% van de instromers de uitkering verlaten. De uitstroom naar regulier werk is 30%. De uitstroompercentages liggen hoger dan in ons vorige onderzoek. Toen was na vier jaar ruim 70% uitgestroomd uit de bijstand en 25% naar een reguliere betaalde baan (De Graaf-Zijl e.a., 2006).

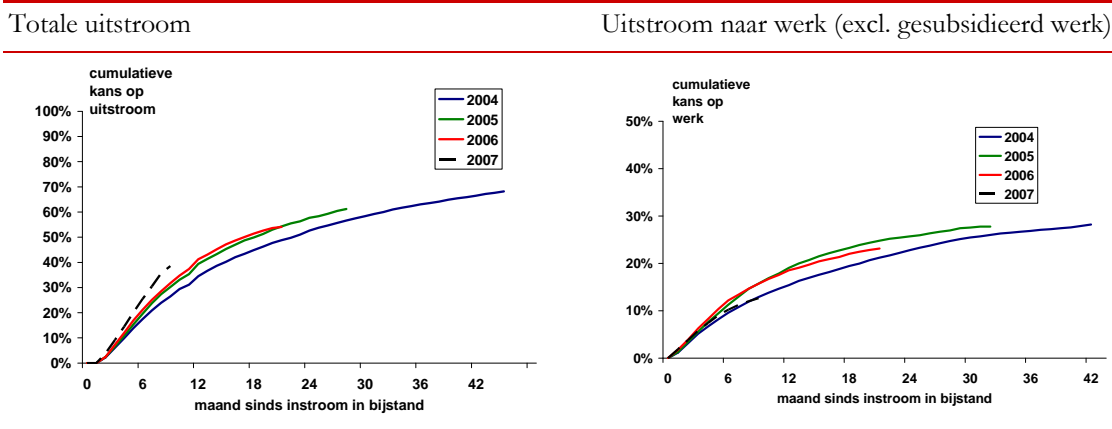
Figuur 2.2 Uitstroom uit de bijstand (1-1-2001 tot 1-10-2007 samen)²

Bron: Berekeningen SEO op basis van gegevens DWI en UWV

De kans op uitstroom uit de bijstand is voor de instroomcohorten 2004-2007 apart berekend. Figuur 2.3 laat zien hoe groot de kans is op totale uitstroom en hoe groot de kans is op uitstroom naar een reguliere baan. Opvallend is dat de kans op uitstroom in de eerste negen maanden van 2007 hoger is dan in vorige jaren, maar de kans op uitstroom naar regulier werk lager.

Figuur 2.3 Kans op uitstroom in maanden sinds instroom (jaren 2004-2007 afzonderlijk)

Bron: Berekeningen SEO op basis van gegevens DWI en UWV

² In de praktijk observeren we niet iedereen gedurende 4 jaar. Door gebruik te maken van Kaplan-Meier schattingen zijn we in staat kansen te presenteren alsof we iedereen 4 jaar hebben geobserveerd. Deze methode is beschreven in de bijlage B

Kenmerken uitstroom

De kans op uitstroom uit de bijstand is mede afhankelijk van de kenmerken van de cliënten. Tabel 2.3 geeft een overzicht van kansen op uitstroom per doelgroep voor mensen met een sollicitatieplicht die geen traject hebben gevolgd. De kansen in deze tabel zijn gebaseerd op de modelschatting die in de bijlage C is weergegeven. De modelschatting verklaart de kans op werk uit de kenmerken van cliënten en het instrument dat ze gekregen hebben. Op basis van de modelschatting kunnen we berekenen wat de kans op werk zou zijn geweest als geen traject zou zijn ingezet, onderscheiden naar persoonskenmerken.

Tabel 2.3 Geschatte kans op uitstroom naar werk zonder traject binnen twee jaar per doelgroep (alleen personen met sollicitatieplicht)

Geslacht	
Man	29%
Vrouw	24%
Leeftijd	
15-34 jaar	31%
35-44 jaar	18%
45-64 jaar	17%
Nationaliteit (nb:#etniciteit)	
Nederlands	28%
Niet-Nederlands	21%
Opleidingsniveau	
Laag	23%
Midden	27%
Hoog	32%
Afstand tot de arbeidsmarkt	
Trede 5	44%
Trede 4	28%
Trede 3	20%
Trede 1/2	12%
Gezinssituatie	
Met partner	28%
Zonder partner	21%
Alleenstaande ouder	24%
Geen alleenstaande ouder	27%

Bron: Berekeningen SEO op basis van gegevens DWI en UWV

Uit de modelschatting komt naar voren dat er gemiddeld 27% kans is op uitstroom naar werk binnen twee jaar, wanneer geen traject wordt gevolgd. Tabel 2.3 geeft de kansen weer per doelgroep wanneer er geen trajecten worden ingezet, oftewel de a priori uitstroomkans. Mannen hebben over het algemeen een grotere a priori kans dan vrouwen,. Mensen met een Nederlandse nationaliteit hebben een grotere a priori kans om uit te stromen dan mensen met een andere nationaliteit. De kansen van laagopgeleiden op een baan zijn wat kleiner dan de kansen van hoger opgeleiden.

Cliënten worden ingedeeld in 5 treden, waarvan trede 1 is voor cliënten met een zeer grote afstand tot de arbeidsmarkt en trede 5 voor mensen die direct aan het werk kunnen. Naarmate de

trede-indeling stijgt, is de afstand tot de arbeidsmarkt kleiner. We zien dat de groep met de kortste afstand tot de arbeidsmarkt (trede 5) de hoogste kans heeft op werk en de groep met de grootste afstand tot de arbeidsmarkt de kleinste kans (trede 1/2). Dit is geheel conform verwachting.³

2.4 Conclusie

In de periode 2001-2004 daalde de instroom van 10.500 cliënten tot 9.000 cliënten per jaar. In 2005 steeg de instroom weer tot ongeveer 10.300 cliënten en daalde daarna tot 7.000 cliënten in 2007. Dit komt overeen met de landelijke trend, waarbij ook sprake was van een sterke stijging van de instroom in 2005, als gevolg van vertraagde doorwerking van de toegenomen werkloosheid in de jaren daarvoor, en een daling van de instroom na 2005 als gevolg van de WWB

Het aandeel ontheffingen van de sollicitatieplicht was 23% in 2001. Het aandeel loopt op tot 32% in 2003 en neemt daarna weer af tot 29% in 2006 en 23% in 2007.

Van de nieuwe uitkeringsgerechtigden stroomt 76% binnen vier jaar uit de bijstand. 30% van de cliënten stroomt uit naar regulier werk en 46% naar een andere uitstroomtoestand. Verder is de uitstroomkans zonder traject laag voor vrouwen, allochtonen, en bijstandsgerechtigden met een grote afstand tot de arbeidsmarkt (trede 1/2) of met een leeftijd tussen 45-64 jaar.

³ Uitgegaan is van de trede-indeling bij instroom.

3 De inzet van re-integratietrajecten

3.1 Inleiding

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het verstrekken van hulp aan cliënten in de bijstand bij het vinden van een baan. Eén van de instrumenten die een Nederlandse gemeente kan inzetten om de uitstroom naar werk te bevorderen, is de inzet van re-integratietrajecten. In dit hoofdstuk brengen we in kaart hoe vaak het voorkomt dat cliënten een re-integratietraject doorlopen, welke activiteiten dit zijn en hoe groot de netto effectiviteit van deze trajecten is.

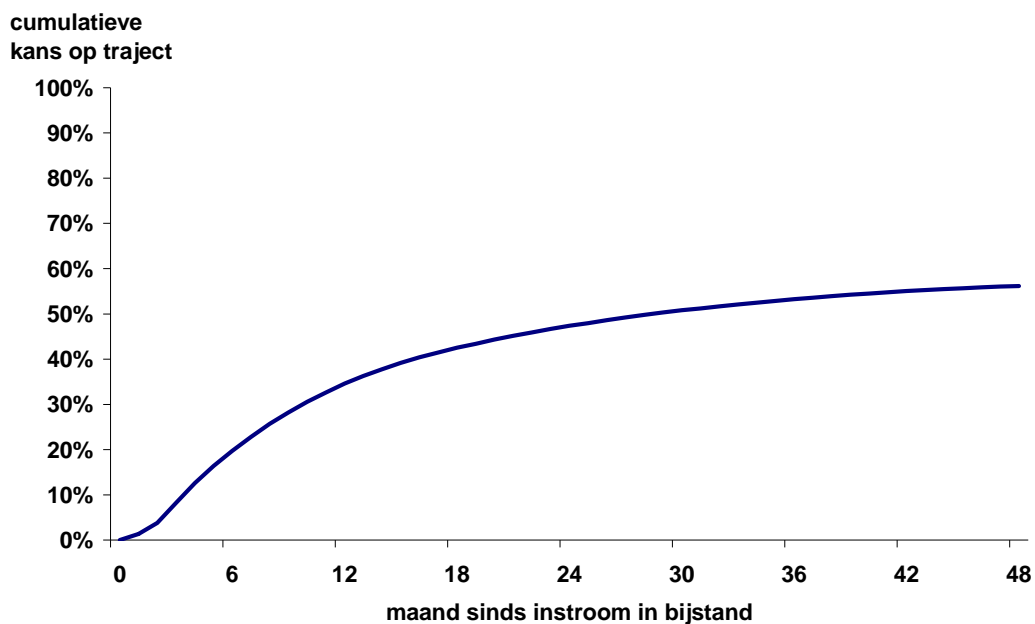
3.2 Kans op een re-integratietraject

Doel van re-integratiedienstverlening is het versterken van de arbeidsmarktpositie van de bijstandsgerechtigden. Scholing wordt ingezet om de kennis te vergroten en bemiddeling en sollicitatietrainingen moeten ertoe leiden dat mensen beter in staat zijn om vacatures te vinden.

Figuur 3.1 geeft een overzicht van de kans op een re-integratietraject vanaf instroom in de bijstand in de periode 2001 tot en met 2007 (inclusief mensen die geen sollicitatieplicht hebben). We zien dat er 50% kans is dat iemand na drie jaar in de bijstand een traject is gestart. Van de mensen die na vier jaar nog in de bijstand zitten, heeft bijna 60% een re-integratietraject gehad.⁴ De kans om in het eerste jaar een traject te krijgen is het grootst. Dit is goed beleid, want de effectiviteit van trajecten is het grootst wanneer zij snel na instroom worden ingezet (Groot e.a., 2008).

⁴ Doordat veel bijstandsgerechtigden de bijstand al hadden verlaten voordat een traject is gestart, is het gemiddeld percentage van alle ingestroomde bijstandsgerechtigden uit de databestanden dat een traject krijgt 30%. Zouden zij allemaal vier jaar in de bijstand hebben gezeten, dan zou ruim 60% een traject hebben gehad. Dit percentage is gebaseerd op een niet-parametrische Kaplan-Meier schatting, volgens de methode beschreven in Gooley et al. (1999).

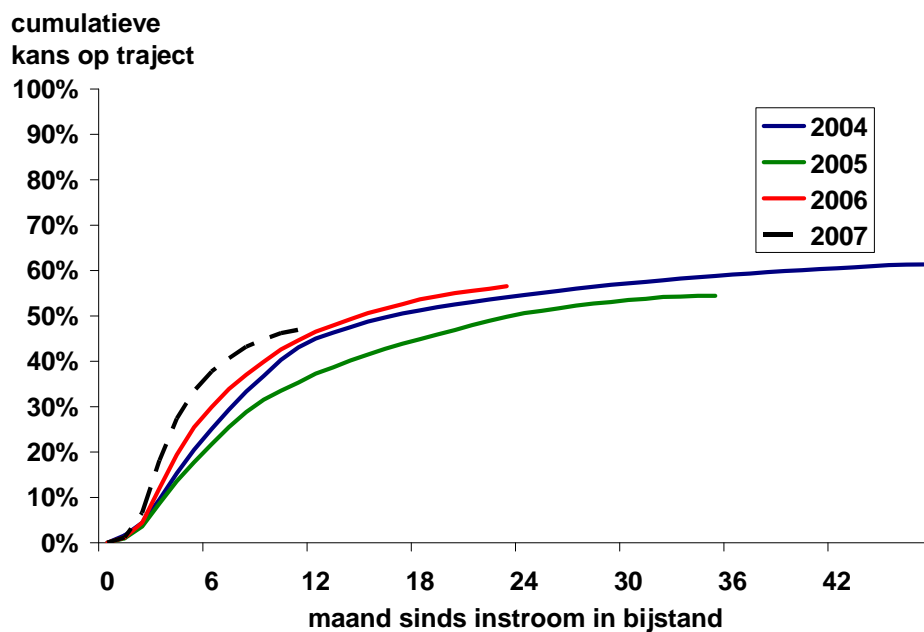
Figuur 3.1 Cumulatieve kans op een re-integratietraject in maanden sinds instroom in de bijstand (jaren 2001-2007 samen)

Bron: Berekeningen SEO op basis van gegevens DWI

Figuur 3.2 laat zien hoe de inzet van re-integratietrajecten verschilt tussen de instroomcohorten. Er is duidelijk sprake van een toenemende inzet van dergelijke trajecten door de tijd. Instroomcohort 2007 heeft bijna 50% kans op het starten van een traject na 1 jaar in de bijstand en instroomcohort 2004 40%.

Figuur 3.2 De kans op het starten van een re-integratietraject in maanden sinds instroom in de bijstand (instroomcohorten 2004-2007 afzonderlijk)

Bron: Berekeningen SEO op basis van gegevens DWI

3.3 Soorten trajecten

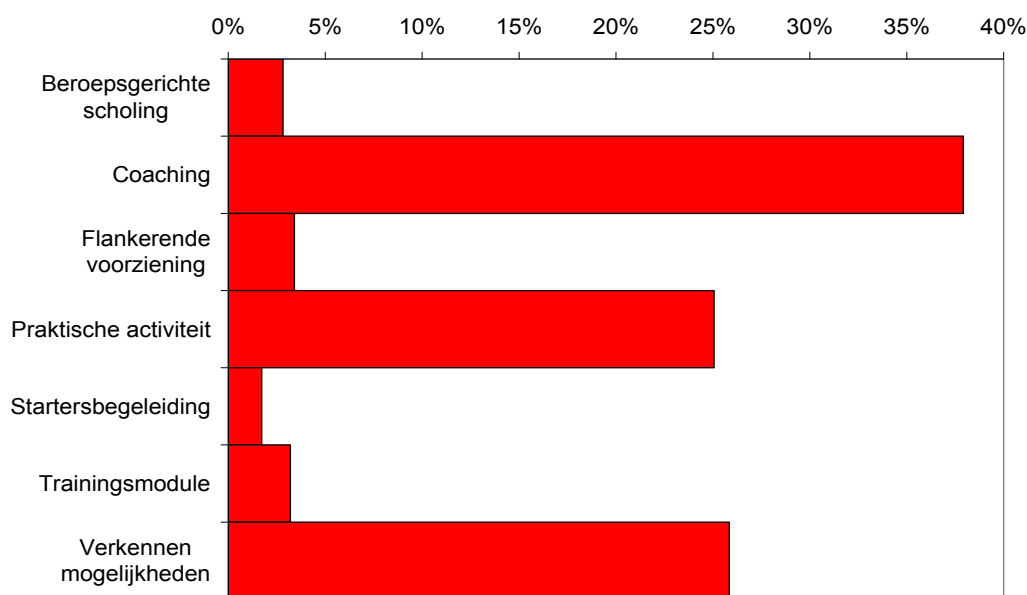
Niet iedereen volgt hetzelfde traject. De Dienst Werk en Inkomen (DWI) kiest in overleg met de cliënt, afhankelijk van kenmerken van de cliënt, trede-indeling en wensen van de cliënt, een traject.

We hebben in overleg met DWI de instrumenten die worden ingezet in een traject ingedeeld in zeven typen op basis van de belangrijkste activiteit tijdens het instrument. Hieronder zijn deze re-integratie-instrumenten kort omschreven:

- Coaching: verzameling van activiteiten, gericht op sociale activering en/of directe bemiddeling naar werk. De belangrijkste activiteit is het voeren van gesprekken met de cliënt;
- Flankerende voorziening: instrumenten zoals schuldhulpverlening en kinderopvang. Het gaat om voorzieningen die de andere instrumenten ondersteunen;
- Training: hierbij gaat het om het ontwikkelen van een bepaalde vaardigheid. Voorbeelden zijn: automatiseringscursussen, sollicitatietrainingen, cursussen sociale vaardigheden en taallessen;
- Beroepsgerichte scholing: hierbij gaat om opleidingen gericht op beroepsvaardigheden of voor een specifieke baan, bijvoorbeeld chauffeur of toezichthouder;
- Praktische activiteit: hierbij doen mensen in de praktijk ervaring op, bijvoorbeeld via een stage, maatschappelijke participatie, een participatieplaats, een jongerenwerkplaats of een werkervaringsplaats in bijvoorbeeld de horeca of de groenvoorziening. Het gaat hierbij om 'leren door doen';
- Startersbegeleiding: hierbij gaat het om het begeleiden van mensen naar zelfstandig ondernemerschap;
- Verkennen mogelijkheden: hierbij kan het gaan om oriëntatie op de arbeidsmarkt (via assessments en beroepsoriëntatie) maar ook om medische, psychologische en taaltesten.

Figuur 3.3 geeft een overzicht van de mate waarin de verschillende instrumenten worden ingezet.

Figuur 3.3 Type re-integratie-instrumenten als aandeel van totaal aantal ingezette instrumenten

Bron: Berekeningen SEO op basis van gegevens DWI

Coaching is het meest ingezette instrument: 38% van de instrumenten betreft coaching. Verkennen mogelijkheden en praktische activiteit worden ook veel ingezet: respectievelijk 26% en 25% van de instrumenten.

De kans op een instrument is onder andere afhankelijk van de persoonlijke kenmerken van een cliënt. Daarom is de volgende vraag gesteld: wat zijn de kenmerken van mensen die een instrument krijgen? Tabel 3.1 toont voor alle doelgroepen het aandeel van de instrumenten op het totaal aantal instrumenten voor die doelgroep.

Voor bijna alle groepen is coaching het meest ingezette instrument. Naarmate de afstand tot de arbeidsmarkt afneemt wordt coaching vaker ingezet. Aangezien coaching het minst intensieve instrument is lijkt dit een logische keus. Bij mensen in trede 5 (die direct bemiddelbaar zijn) bestaat 53% van de ingezette instrumenten uit coaching. Bij mensen in trede 1 en 2 is dat percentage 28%. We zien ook dat bij andere groepen met een lage kans op werk, zoals niet-westerse allochtonen en laagopgeleiden, coaching minder vaak wordt ingezet. Voor die groepen wordt vaker ‘verkennen mogelijkheden’ en ‘praktische activiteit’ ingezet. Voor niet-westerse allochtonen wordt relatief vaak training ingezet. Jongeren worden meestal op een stage gezet (praktische activiteit).

Tabel 3.1 Wie krijgt welk instrument? (in procenten van totaal per groep)

	Beroepsgerichte scholing	Coaching	Flankerende voorziening	Praktische activiteit	Startersbegeleiding	Trainingsmodule	Verkennen mogelijkheden
Geslacht							
Man	2	34	1	36	1	1	26
Vrouw	2	35	2	30	1	4	26
Leeftijd							
15-24	2	23	2	64	0	1	8
25-34	3	42	2	27	1	3	23
35-44	2	37	2	26	1	2	31
45-54	1	32	1	24	1	3	39
55+	0	33	1	24	1	2	39
Nationaliteit							
Nederlands	2	35	2	32	1	1	27
Turks	1	29	1	42	0	5	21
Marokkaans	1	32	1	31	-	9	25
Surinaams	2	26	2	49	-	1	21
Overig niet- westers allochtoon	2	20	-	60	-	4	14
Overig westers allochtoon	2	36	3	27	1	3	28
Opleidingsniveau							
Basisonderwijs	2	24	1	58	0	0	14
Vmbo-niveau	2	35	2	32	0	1	27
Mbo/havo/vwo	2	46	2	21	1	1	27
Hbo	1	48	2	17	2	2	29
Universiteit	1	53	1	18	1	1	25
Gezinssituatie							
Alleenstaande ouder	3	41	3	27	1	3	22
Trede indeling							
trede1/2	1	28	2	25	0	3	41
trede3	3	38	2	29	1	3	24
trede4	3	56	2	26	1	1	11
trede5	2	53	1	31	1	1	11

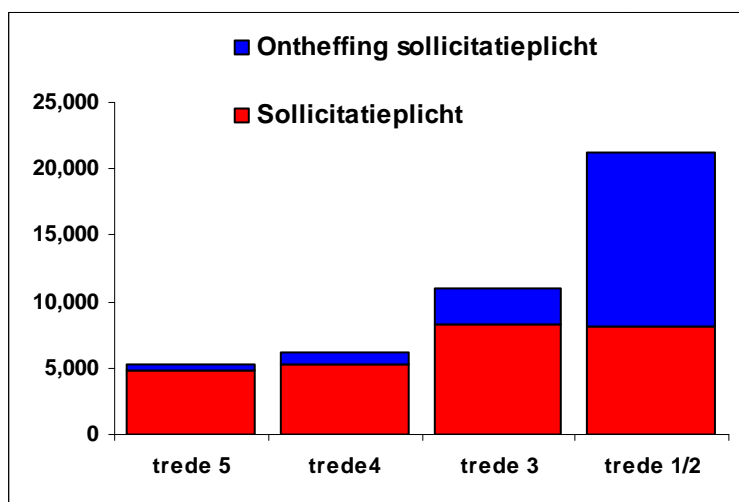
Bron: Berekeningen SEO op basis van gegevens DWI en UWV

3.4 De effectiviteit van re-integratietrajecten

Om te kunnen meten of de re-integratietrajecten een effect hebben op het vergroten van een kans op een baan is een duurmodel gebruikt. Deze paragraaf laat de resultaten van een econometrische analyse zien, waarin de invloed van re-integratietrajecten op de duur van de

periode tussen de start van de uitkering en de uitstroom uit de uitkering is geschat. Op deze manier berekenen we de zogenaamde netto effectiviteit van re-integratietrajecten, rekening houdend met het feit dat re-integratietrajecten selectief zijn ingezet. De wijze waarop de analyse is uitgevoerd staat beschreven in bijlage B en de schattingsresultaten staan in bijlage C.

De schatting is uitgevoerd op cliënten met sollicitatieplicht. Ook cliënten zonder sollicitatieplicht krijgen trajecten aangeboden, maar het doel van deze trajecten is veelal niet uitstroom naar regulier werk. Door deze selectie blijven vooral cliënten met een grote afstand tot de arbeidsmarkt buiten de analyses. Figuur 3.4 laat zien dat meer dan de helft van de cliënten met trede 1/2 niet hoeft te solliciteren, terwijl bij de cliënten met trede 5 een heel kleine groep niet hoeft te solliciteren.

Figuur 3.4 Ontheffing sollicitatieplicht naar trede-indeling bij instroom

Bron: Berekeningen SEO op basis van gegevens DWI

Trajecten vergroten de baankans (van cliënten met sollicitatieplicht) van 26,5% naar 33,3%, gemeten twee jaar na instroom. Dit is een verhoging van de baankans met 6,8%-punt. Deze effectiviteit is fors hoger dan de 4,2%-punt die we in het vorige onderzoek hebben gemeten. Door verandering van keuzes en definities zijn de cijfers niet helemaal te vergelijken. Doorvoering van dezelfde definitiewijzigingen op landelijk niveau had echter een neerwaartse invloed op de gemeten effectiviteit, zodat we kunnen aannemen dat er sprake is van een toename van de effectiviteit van re-integratie in de afgelopen jaren (zie Groot e.a., 2008).

In %-punten gemeten is de netto effectiviteit van re-integratietrajecten over het algemeen laag. Wanneer we echter kijken naar de relatieve verhoging van de baankans gaat het om een substantiële verhoging. De verhoging van de baankans van 26,5% naar 33,3% is een relatieve verhoging van de baankans met 26%.

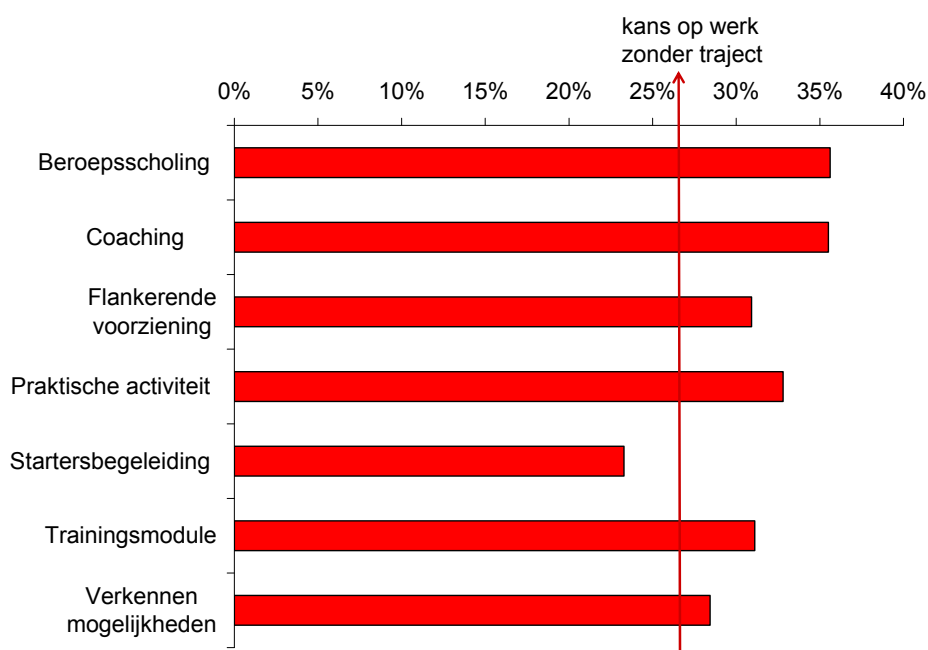
Effect naar instrument

Trajecten bestaan meestal uit meerdere instrumenten. Achteraf is niet goed vast te stellen welk instrument nu het meest heeft bijgedragen aan het effect van het traject. Wij hebben ervoor

gekozen de effecten van trajecten toe te rekenen aan het eerste instrument dat is ingezet, omdat dit instrument de begindatum van het traject bepaalt. Bij 34% van de cliënten met een traject is het eerste instrument ook het enige instrument. Bij 20% van de cliënten zijn twee instrumenten ingezet, bij 14% drie instrumenten, bij 9% vier instrumenten en bij 23% zijn meer dan vier instrumenten ingezet. Dit hoeven niet steeds verschillende instrumenten te zijn. Coaching kan bijvoorbeeld zowel als eerste, als als laatste instrument zijn ingezet. Voor ongeveer tweederde van de cliënten blijkt het eerste en laatste instrument gelijk te zijn (inclusief degenen waarbij slechts één instrument is ingezet). Voor de meeste trajecten zal toerekening van het effect van het gehele traject aan het eerst ingezette instrument daarom een betrouwbaar beeld geven van de effectiviteit van het instrument.

Figuur 3.4 geeft het effect van trajecten weer naar (het eerst ingezette) instrument. De kans op het vinden van een reguliere baan binnen twee jaar na instroom in de bijstand is zonder traject 27%. Deze kans wijkt af van de kansen in hoofdstuk 2, omdat de analyses van dit hoofdstuk alleen cliënten met een sollicitatieplicht betreffen.

Figuur 3.5 Kans op werkherleving binnen twee jaar na instroom, per type re-integratietraject (alleen personen met sollicitatieplicht)

Bron: Berekeningen SEO op basis van gegevens DWI en UWV

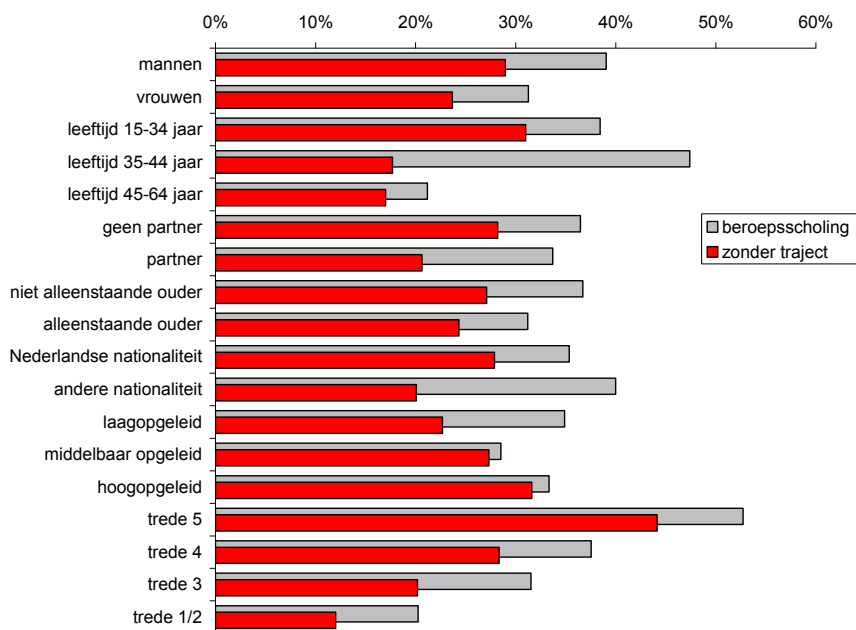
Wanneer een traject wordt gevolgd heeft dit voor de meeste instrumenten tot gevolg dat de kans op werk toeneemt. Zo verhogen beroepsscholing en coaching de kans op werk van 27 naar 36%, een verhoging van de kans op werk met 9%-punt. Praktische activiteiten verhogen de kans op werk met 6%-punt en verkennen mogelijkheden met 2%-punt. Flankerende voorzieningen, startersbegeleiding en training hebben gemiddeld geen statistisch significant effect op de baankans.

Effect naar instrument en doelgroep

In onderstaande figuren geven we de effectiviteit van de meest ingezette instrumenten weer per doelgroep. Tabel C.2 in bijlage C geeft een volledig overzicht van de uitstroomkansen per doelgroep en type instrument.

Figuur 3.5 laat zien dat de effectiviteit van beroepsscholing verschilt naar doelgroep. Voor cliënten in de leeftijdsgroep 35-44 jaar is het effect van beroepsscholing het grootst. Voor jongeren is beroepsscholing mogelijk minder effectief omdat zij net van school komen. De toegevoegde waarde verschilt ook naar opleidingsniveau: voor lager opgeleiden (basisonderwijs/vmbo) is de toegevoegde waarde van beroepsscholing het grootst. Voor lager opgeleiden betekent beroepsscholing dat zij een startkwalificatie verwerven voor de arbeidsmarkt. Middelbaar en hoger opgeleiden hebben al een startkwalificatie. Beroepsscholing zal voor hen vooral toegevoegde waarde hebben als er op de arbeidsmarkt weinig vraag is naar de initieel gekozen opleiding en beroepsscholing omschoolt naar een beroep waar wel vraag naar is. Verder is beroepsscholing effectiever voor cliënten met een niet-Nederlandse nationaliteit dan voor cliënten met de Nederlandse nationaliteit. Dit kan samenhangen met het gemiddeld lagere opleidingsniveau van cliënten met een niet-Nederlandse nationaliteit, maar kan er ook op duiden dat hun initiële opleiding minder goed aansluit bij de Nederlandse arbeidsmarkt.

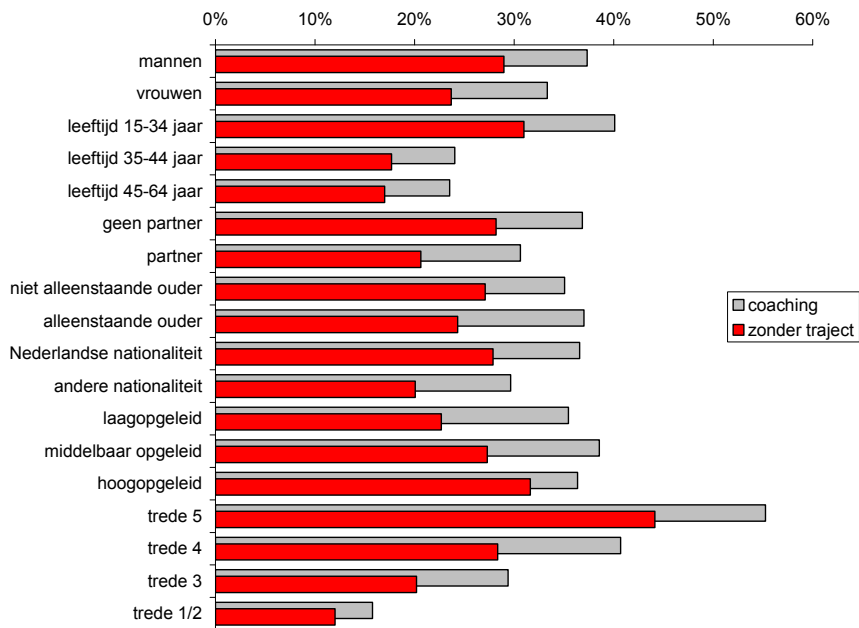
Figuur 3.6 Effect beroepsscholing op de kans op regulier werk (alleen personen met sollicitatieplicht)

Bron: Berekeningen SEO op basis van gegevens DWI en UWV

Het effect van coaching verschilt niet sterk per doelgroep, zoals figuur 3.6 laat zien. Hoogopgeleiden hebben wat minder baat bij coaching dan overige groepen. Verder valt op dat het effect voor degenen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt (trede 1/2) kleiner is dan voor degenen met een kleine afstand tot de arbeidsmarkt (treden 3/4/5). Voor degenen in trede 5 houdt coaching directe bemiddeling naar een baan in, waardoor het effect relatief groot is.

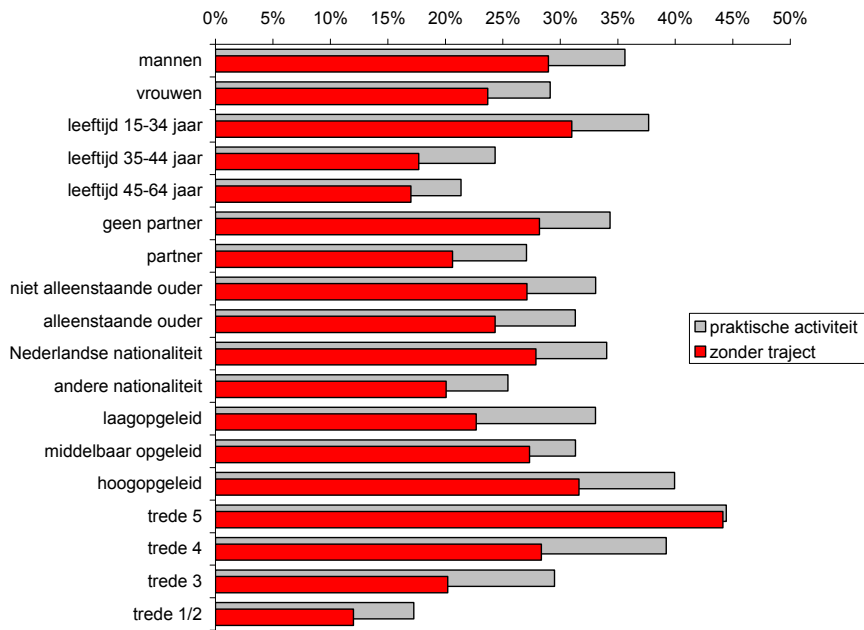
Figuur 3.7 Effect coaching op de kans op regulier werk (alleen personen met sollicitatieplicht)

Bron: Berekeningen SEO op basis van gegevens DWI en UWV

Het volgen van een traject waarbij wordt geleerd via een praktische activiteit laat geen grote verschillen zien in effectiviteit naar doelgroep. Voor degenen met de kleinste afstand tot de arbeidsmarkt (trede 5) heeft een praktische activiteit vrijwel geen toegevoegde waarde. Dit komt vermoedelijk door het lock-in effect: zolang mensen in een traject zitten zoeken ze niet naar werk. Dit geldt vermoedelijk het sterkst voor stages en detachingsbanen, waarbij cliënten een stagevergoeding of loon ontvangen.

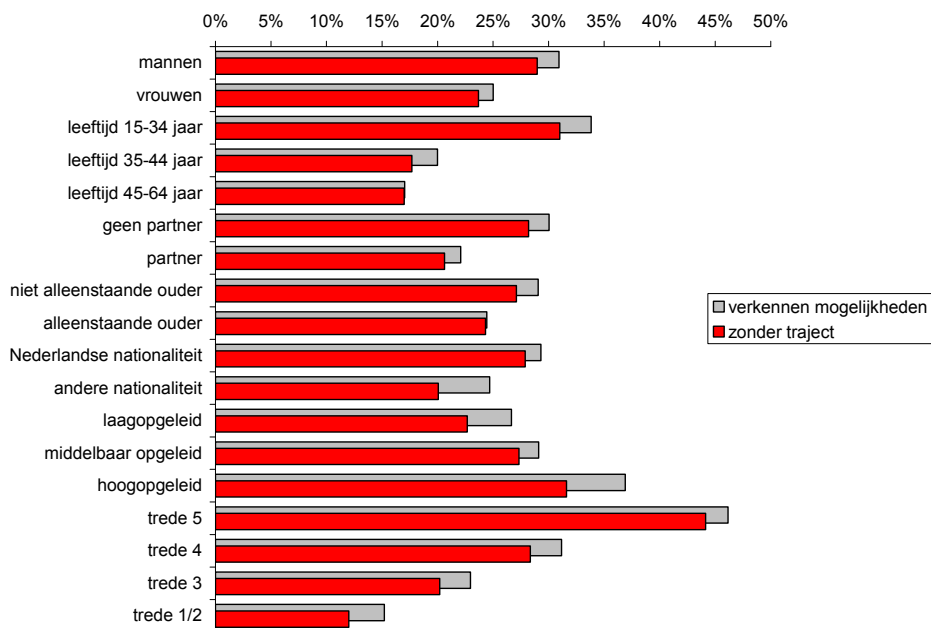
Figuur 3.8 Effect praktische activiteit op de kans op regulier werk (alleen personen met sollicitatieplicht)

Bron: Berekeningen SEO op basis van gegevens DWI en UWV

Verkennen van de mogelijkheden van cliënten heeft een klein positief effect op de baankans. Het effect verschilt niet sterk naar doelgroep, zie figuur 3.8. Voor de oudste leeftijdsgroep en voor alleenstaande ouders heeft het verkennen van de mogelijkheden geen toegevoegde waarde. Voor degenen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt is de toegevoegde waarde wat groter dan voor degenen met een kleine afstand tot de arbeidsmarkt, maar de verschillen zijn niet groot.

Figuur 3.9 Effect verkennen mogelijkheden op de kans op regulier werk (alleen personen met sollicitatieplicht)

Bron: Berekeningen SEO op basis van gegevens DWI en UWV

Conclusie

Coaching en beroepsscholing zijn de meest effectieve trajecten. Coaching is relatief goedkoop, omdat er alleen gesprekken worden gevoerd met cliënten. Het is daardoor kosteneffectiever dan alle andere instrumenten. Coaching wordt vaker ingezet dan andere instrumenten, wat verstandig beleid is. Coaching kan ook vaak worden ingezet omdat de effectiviteit van coaching niet sterk verschilt per doelgroep. Wel is de effectiviteit groter voor cliënten die wat dichterbij de arbeidsmarkt staan. Voor hen wordt het ook het vaakst ingezet.

Beroepsscholing is ook erg effectief, maar wordt veel minder vaak ingezet. We hebben geen informatie over de kosten van beroepsscholing, maar gaan ervan uit dat dit een duur instrument is. Het is daarom verstandig om het instrument beperkt in te zetten, en daarbij te focussen op die groep die er het meeste profijt van heeft. We hebben gezien dat de effectiviteit van beroepsscholing vooral groot is voor cliënten in de leeftijdsgroep 35-44 jaar, laagopgeleiden en cliënten met een niet-Nederlandse nationaliteit. DWI zet beroepsscholing vooral in bij cliënten in de leeftijdsgroep 35-44 jaar en laagopgeleiden; zij hebben een hogere kans dit instrument te krijgen dan andere groepen. Dit is goed beleid. Cliënten met een niet-Nederlands nationaliteit hebben echter geen grotere kans op beroepsscholing dan degenen die wel de Nederlandse nationaliteit hebben. De effectiviteit van beroepsscholing kan nog omhoog als deze meer wordt ingezet bij cliënten met een andere dan de Nederlandse nationaliteit.

Praktische activiteiten zijn niet effectief voor cliënten met een kleine afstand tot de arbeidsmarkt. Toch worden praktische activiteiten veel ingezet bij cliënten in trede 5. Dit lijkt geen goed beleid. Praktische activiteiten kunnen beter worden ingezet bij degenen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt, waardoor het gevaar van het lock-in effect verkleind wordt.

Het verkennen van de mogelijkheden van cliënten wordt veel ingezet. De effectiviteit is relatief laag, maar het instrument is ook niet bedoeld om mensen direct aan het werk te helpen. Na verkennen mogelijkheden volgt vaak coaching of een praktische activiteit.

3.5 Conclusie

Amsterdam zet steeds vaker trajecten in om bijstandsgerechtigden aan het werk te helpen. Van degenen die in 2007 instroomden had de helft na een jaar al een traject doorlopen of gestart. Van degenen die in 2004 instroomden was dat 40%.

Coaching is het meest ingezette trajecttype: 38% van de trajecten betreft coaching. Verkennen van de mogelijkheden van cliënten en praktische activiteiten worden ook veel ingezet: respectievelijk 26% en 25% van de trajecten. Naarmate de afstand tot de arbeidsmarkt afneemt wordt coaching vaker ingezet. Aangezien coaching het minst intensieve traject is lijkt dit een logische keus. Voor groepen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt wordt vaker 'verkennen mogelijkheden' en 'praktische activiteit' ingezet. Voor jongeren wordt vaak een praktische activiteit in de vorm van een stage ingezet. Voor niet-westerse allochtonen wordt relatief vaak training ingezet.

Trajecten verhogen de baankans twee jaar na instroom van 26,5% (zonder traject) tot 33,3% (met traject). Dit is een absolute verhoging met 6,8%-punt. Dit betekent een relatieve verhoging van de baankans met 26%. Deze effectiviteit is fors hoger dan de 4,2%-punt die we in het 2006 (over de periode 2001-2004) hebben gemeten. Door verandering van keuzes en definities zijn de cijfers niet helemaal te vergelijken. Doorvoering van dezelfde definitiewijzigingen op landelijk niveau had echter een neerwaartse invloed op de gemeten effectiviteit, zodat we kunnen aannemen dat er sprake is van een toename van de effectiviteit van re-integratie in de afgelopen jaren.

Beroepsscholing en coaching verhogen de kans op werk het meest: van 27 naar 36%, een verhoging van de kans op werk met 9%-punt. Praktische activiteiten verhogen de kans op werk met 6%-punt en verkennen mogelijkheden 2%-punt. Flankerende voorzieningen, startersbegeleiding en training hebben gemiddeld geen statistisch significant effect op de baankans.

Over het algemeen zet DWI trajecten in bij die doelgroepen waarvoor ze het meest effectief zijn. Coaching is zeer effectief en wordt veel ingezet. De effectiviteit is groter voor cliënten die wat dichterbij de arbeidsmarkt staan en voor hen wordt het ook het vaakst ingezet. DWI zet beroepsscholing ook vooral in bij groepen bij wie deze het meest effectief is, namelijk bij cliënten in de leeftijdsgroep 35-44 jaar en laagopgeleiden. De effectiviteit van beroepsscholing kan nog omhoog als deze meer wordt ingezet bij cliënten met een andere dan de Nederlandse nationaliteit. Praktische activiteiten zijn niet effectief voor cliënten met een kleine afstand tot de arbeidsmarkt, maar worden wel veel ingezet bij cliënten in trede 5. Coaching zou voor deze cliënten een betere optie zijn.

Literatuur

Gooley, T.A., W. Leisenring, J. Crowley en B.E. Storer (1999), Estimation of failure probabilities in the presence of competing risks: new representations of old estimators, *Statistics in Medicine*, vol. 18, pp. 695-706.

Graaf-Zijl M. De, A. Heyma en T. de Hoop (2006), *Van bijstand naar werk in Amsterdam*, SEO-rapport no. 903, Amsterdam: SEO Economisch Onderzoek.

Groot, I., M. de Graaf-Zijl, J.P. Hop, L.M. Kok, B. Fermin, D. Ooms, W. Zwinkels (2008). De lange weg naar werk. Beleid voor langdurig uitkeringsgerechtigden in de WW en de WWB. Den Haag/Amsterdam/Hoofddorp: RWI/SEO Economisch Onderzoek/TNO.

Kok, L., I. Groot, D. Güler (2007). *Kwantitatief effect WWB*. Amsterdam: SEO Economisch Onderzoek.

.

Bijlage A Data

Voor de analyse van de effectiviteit van re-integratie in de gemeente Amsterdam hebben we gebruikgemaakt van de volgende gegevensbestanden (zie hieronder voor een uitgebreide beschrijving):

- NUS-bestand (uitkeringen)
- RAAK-bestand stages en detacheringen
- RAAK-bestand re-integratietrajecten
- UWV-banenbestand
- ID-bestand (ID-banen)

De NUS-, RAAK- en ID-bestanden zijn aangeleverd door Nico Steenvoorden van DWI. Het UWV-banenbestand is aangeleverd door Rita Lavania van UWV.

Voor al deze bestanden hebben we gegevens gebruikt voor de periode 2001-2007. Observaties met startdata voor 1 januari 2001 zijn verwijderd uit de bestanden. Dit betekent dat dit onderzoek een instroomonderzoek betreft van alléén de nieuwe instroom sinds 2001. Deze inperking is noodzakelijk voor de effectiviteitanalyses, aangezien we van de periode van vóór 1 januari 2001 niet weten of mensen re-integratiediensten hebben ontvangen. De consequentie van de inperking tot de nieuwe instroom sinds 2001 is dat langlopende bijstandsgevallen in dit onderzoek buiten beschouwing blijven.

Koppeling van de gegevens heeft plaatsgevonden op basis van een versleuteld sofinummer. De versleuteling is uitgevoerd door het DWI. Alleen de observaties waarvoor een geldig sofinummer bekend is zijn opgenomen in de analyse.

Op basis van begindata en einddata hebben we voor ieder individu bepaald in welke toestand hij zich bevond op iedere dag tussen 01/01/2001 en 31/12/2007. Hierbij onderscheiden we de volgende toestanden:

- Bijstandsuitkering of stage/detachering
- Re-integratietraject
- Werk
- Zelfstandig ondernemerschap
- Gesubsidieerd werk

Bijstandsuitkering of stage/detachering

Het NUS-bestand en het RAAK-bestand stages en detacheringen van de Sociale Dienst bevatten gegevens over de uitkeringen en de stages en detacheringbanen van personen binnen de WWB-doelgroep en hun persoonskenmerken. De observaties van het RAAK-bestand stages en detacheringen beschouwen we als trajecten en dus wordt de begindatum van de stage of de detacheringbaan de begindatum van een traject. Dat geldt ook voor de einddatum. Op basis van dit bestand hebben we een bestand geconstrueerd met verschillende periodes⁵ op

⁵ De periode kan een bijstandsperiode of een stageperiode zijn.

persoonsniveau. Daarbij zien we de periodes die minder dan 31 dagen worden onderbroken als één doorlopende bijstandsduur en inschrijvingen die minder dan 31 dagen hebben geduurd laten we buiten beschouwing. Observaties met begindata vóór 1 januari 2001 zijn uit het bestand verwijderd. Van de observaties met een einddatum na 31 december 2007 hebben we alleen de informatie gebruikt dat ze op 31 december 2007 nog niet waren uitgestroomd.

Variabelen die we hebben gebruikt uit NUS en RAAK-stages en detacheringen:

- (Sofi-versleuteld) sofinummer
- begindatum uitkering
- einddatum uitkering
- de reden van uitstroom (om uitstroom naar zelfstandig ondernemerschap te identificeren)
- soort uitkering
- het uitkeringstype (onderscheid tussen partners en hoofduitkeringsgerechtigden)
- de regeling waar de uitkering of de stage onder vallen (om stages en detacheringsbanen te kunnen onderscheiden van reguliere uitkeringen)
- regio
- nationaliteit van de klant
- opleidingsniveau
- voorkomen van ontheffing van de sollicitatieplicht (ja/nee)
- indeling naar trede c..q. fase

Wanneer een regio niet bekend is in het NUS-bestand wordt de observatie buiten beschouwing gelaten. Ditzelfde gebeurt wanneer de regio in het NUS-bestand gerapporteerd is als “regio9”. Dit betreft kunstenaars die een ander soort uitkering ontvangen.

Re-integratietrajecten

Een tweede RAAK-bestand van de Sociale Dienst bevat gegevens over de re-integratietrajecten die mensen hebben doorlopen. Met behulp van dit bestand hebben we een bestand geconstrueerd met trajectperiodes op persoonsniveau.

Variabelen die we hebben gebruikt uit RAAK re-integratietrajecten:

- administratienummer cliënt (voor koppeling aan NUS en RAAK-)
- begindatum instrument
- einddatum instrument
- projectcodes
- indeling naar activiteit binnen projectcodes

Deze veelheid aan projecten en activiteiten hebben we, met de hulp van Jens Roep en Wim Westervoorde van DWI, teruggebracht tot zeven typen re-integratie-instrumenten. De indeling van instrumenten is gebaseerd op de typering van de projectcode. Het resultaat is een indeling van de re-integratieactiviteiten in de volgende zeven categorieën:

- beroepsgerichte scholing
- coaching
- flankerende voorziening
- praktische activiteit
- startersbegeleiding

- trainingsmodule
- verkennen mogelijkheden

Instrumenten die nog in de fase van het verkennen van de mogelijkheden verkeren, ook al hebben ze de projectcode behorend bij bijvoorbeeld coaching of beroepsgerichte scholing, zijn ingedeeld bij 'Verkennen mogelijkheden'. Dit is gedaan met behulp van de typering van de activiteiten binnen het instrument. Wanneer een projectcode een typering heeft als 'Coaching' en de typering van de activiteit binnen dat project is 'Verkennen mogelijkheden' dan wordt het instrument ingedeeld bij 'Verkennen mogelijkheden'. In alle andere gevallen wordt het instrument ingedeeld bij de kernactiviteit.

Stages en WWB-detacheringen zijn ingedeeld bij "Praktische activiteit".

Werk

Het UWV-bestand bevat gegevens over de begin- en einddatum van werk in loondienst voor alle DWI cliënten die we hebben waargenomen in het NUS-bestand en het RAAK-stages- en detacheringenbestand. Het bestand bevat gegevens van personen die binnen de verslagperiode voor minimaal één van de wetten WW, ZW en WAO verplicht verzekerd zijn geweest door middel van het hebben van een dienstverband. Voor de jaren 2001 t/m 2007 beschikten wij over zeven jaarbestanden die aan elkaar gekoppeld zijn met hulp van een versleuteld sofinummer. De laatste drie maanden van 2007 waren niet betrouwbaar en zijn in de analyses niet gebruikt. Met behulp van dit gekoppelde bestand zijn door ons werkperiodes geconstrueerd. Een werkperiode wordt gedefinieerd als een aaneenschakeling van banen, waarbij een baan voor niet meer dan 31 dagen wordt onderbroken. Uitstroom naar werk is gedefinieerd als een baan die begint binnen 30 dagen nadat een uitkering beëindigd is langer geduurd heeft dan 31 dagen.

Variabelen die we hebben gebruikt uit het UWV-bestand:

- (versleuteld) sofinummer
- begindatum baan
- einddatum baan

ID-banen

De informatie uit dit bestand is afkomstig van de gemeente Amsterdam. Wij gebruiken dit bestand ter correctie op de baangegevens uit de UWV-administratie, om onderscheid te kunnen maken tussen reguliere en gesubsidieerde banen. Dit om te voorkomen dat plaatsing op een gesubsidieerde baan, wat veelal als re-integratietraject wordt beschouwd, automatisch leidt tot uitstroom naar werk.

Variabelen die we hebben gebruikt uit de ID-banen:

- begindatum gesubsidieerde baan
- einddatum gesubsidieerde baan.

Bijlage B Analysemethode

Kaplan-Meier schattingen

In dit rapport gebruiken we Kaplan-Meier schattingen om de verblijfsduur in de bijstand overzichtelijk te presenteren. Een Kaplan-Meier schatter is een zogenaamde niet-parametrische schatter. Dit betekent dat er geen model aan ten grondslag ligt, waarin de kans op uitstroom wordt verklaard uit persoonskenmerken. De schatter is puur gebaseerd op de waargenomen begin- en einddatum van alle mensen in het bestand.

Een Kaplan-Meier schatter betreft in eerste instantie de hazard (θ), de conditionele kans op uitstroom. Dit betreft de kans op uitstroom, gegeven dat iemand op dat moment nog in de bijstand zit. Deze wordt als volgt berekend:

$$\theta_i = \frac{e_i}{n - \sum_{j=1}^{i-1} e_j}$$

Waarin n de totale instroom betreft en e_j het aantal mensen dat in maand j uitstroomt uit de bijstand. Vervolgens kunnen we op basis van deze hazard de cumulatieve kans berekenen om binnen een bepaalde tijd te zijn uitgestroomd uit de bijstand:

$$F_i = 1 - \prod_{j=0}^i (1 - \theta_j)$$

De methode die hierboven is beschreven is alleen bruikbaar voor de totale uitstroom. In dit rapport berekenen we ook apart de Kaplan-Meier schattingen voor de uitstroom naar werk en de overige uitstroom. Bij het berekenen van de cumulatieve kans om binnen een bepaalde tijd te zijn uitgestroomd naar werk, moeten we ook rekening houden met het feit of iemand al dan niet is uitgestroomd om een andere reden. Hierbij volgen we de methode van Gooley e.a. (1999).

Duurmodel

Als methode voor het meten van het effect van re-integratie-instrumenten wordt een zogenaamd *duurmodel* gebruikt. Het duurmodel beschouwt de tijdsduur tot aan werkhervatting en overige uitstroom. De tijd die mensen nodig hebben om weer aan het werk te gaan en de duur tot overige uitstroom hangen af van individuele kansen op de arbeidsmarkt (wie re-integreert er??, welke kwalificaties heeft de werkloze, hoe gemotiveerd is men om naar werk te zoeken), van economische (conjuncturele) omstandigheden (wanneer re-integreert men) en van de re-integratie-instrumenten die worden ingezet. Het duurmodel vergelijkt uitkeringsduren tussen personen en stelt daarbij vast welke persoonskenmerken en omstandigheden ertoe bijdragen dat iemand er langer of korter over doet om het werk te hervatten. Natuurlijk hangt dat mede van het

toeval af. Door daar in de analyse expliciet rekening mee te houden, is er sprake van een *kans*model.

Wanneer re-integratie-instrumenten worden ingezet, betekent dat niets anders dan een verandering in de omstandigheden waaronder men re-integreert. Door de tijd die nodig is om het werk te hervatten of uit te stromen om een andere reden te vergelijken tussen mensen met en zonder re-integratietraject, kan worden vastgesteld in welke mate die verandering in omstandigheden (de inzet van re-integratie-instrumenten) bijdraagt aan het verkorten van de uitkeringsduur. Daarmee kan dus het effect van die instrumenten worden vastgesteld, uitgedrukt in een verkorting van uitkeringsduur of een verhoging van de kans op werkhervatting. In het model worden de veranderde omstandigheden als tijdsvariërende variabelen meegenomen, aangezien de timing van de inzet van een re-integratietraject het moment bepaalt waarop re-integratie-instrumenten effectief worden. Het model houdt onder meer rekening met de begindatum van het re-integratietraject.

Nu zijn er twee belangrijke problemen bij deze modellering. Ten eerste worden re-integratie-instrumenten selectief ingezet en ten tweede is niet zonder meer een controlegroep beschikbaar voor de vergelijking van uitkeringsduren, omdat alle bijstandsgerechtigden (na verloop van tijd) in aanmerking komen voor re-integratie. Selectiviteit betekent dat instrumenten alleen bij bepaalde cliënten en op een bepaald moment worden ingezet. Dat heeft gevolgen voor de berekende uitkomsten. Stel dat de groep mensen waarbij een re-integratietraject wordt ingezet ouder is dan de groep waarbij geen re-integratietraject wordt ingezet. De kans op werkhervatting van de groep ouderen (mèt re-integratietraject) ligt, voorafgaand aan het re-integratietraject, over het algemeen lager dan de kans op werkhervatting van de groep jongeren (zonder re-integratietraject). De kans op werkhervatting van de groep ouderen kan door de inzet van het traject effectief omhoog gaan, maar nog steeds lager liggen dan die kans bij de groep jongeren. Een directe vergelijking van de twee groepen levert dan een negatief effect op van de ingezette re-integratie-instrumenten. Echter, een vergelijking van twee personen van dezelfde leeftijd met en zonder re-integratietraject levert een positief effect op. Door in het model rekening te houden met de selectieve inzet van re-integratie-instrumenten kan toch een zuiver effect worden berekend.

In het model worden zoveel mogelijk waargenomen individuele persoonskenmerken in de kans op werkhervatting meegenomen, op basis waarvan mogelijk selectie plaatsvindt. Het vinden van een goede controlegroep is een probleem wanneer iedereen hetzelfde re-integratietraject zou ontvangen. In dat geval kan er geen onderscheid worden gemaakt tussen personen met en zonder traject, zodat er ook geen effect kan worden toegeschreven aan de inzet van re-integratie-instrumenten. In de praktijk blijkt echter dat bijstandsgerechtigden op zeer verschillende tijdstippen een traject ontvangen. Daarmee wordt het mogelijk om op verschillende momenten de bijstandsgerechtigden met een re-integratietraject te vergelijken met bijstandsgerechtigden zonder re-integratietraject, zodat de laatste groep (tijdelijk) tot de controlegroep kan worden gerekend. Uiteraard tot het moment waarop het eerste instrument wordt ingezet. Omdat bijstandsgerechtigden die pas later re-integratie-instrumenten ontvangen verschillen van bijstandsgerechtigden die al in een veel eerder stadium hulp krijgen aangeboden, is er sprake van een selectieve controlegroep. Maar voor die selectiviteit wordt – in ieder geval gedeeltelijk – gecorrigeerd door in het model persoonskenmerken op te nemen en door de werkhervattingkans

te relateren aan de kans op de inzet van re-integratie-instrumenten. Wat overblijft is een netto verschil in de kans op werkhervatting tussen vergelijkbare mensen met en zonder re-integratie-instrumenten. Dit is het netto-effect waar we naar op zoek zijn.

Technische uitleg

Voor de analyse van de kans op uitstroom, de kans op de inzet van re-integratie-instrumenten en het effect van re-integratie-instrumenten wordt gebruikgemaakt van drie duurmodellen die met elkaar samenhangen. De duur tussen het moment van instroom in de bijstand en het moment van werkhervatting, dan wel uitstroom naar een andere situatie, dan wel het moment van de eerste inzet van re-integratie-instrumenten wordt daarbij gerelateerd aan achtergrondkenmerken. Omdat de kans op werkhervatting, de kans op overige uitstroom en de kans op de inzet van re-integratie-instrumenten ook afhankelijk is van de verstreken uitkeringsduur, is er sprake van een conditionele kans, die ook wel wordt aangeduid als 'hazard rate'. Voor de kans op werkhervatting wordt deze hazard rate gespecificeerd als

$$\theta_w(t | x, t_r, \alpha) = \lambda(t) \exp(x' \beta + \gamma I(t_r < t) + \alpha)$$

waarbij $\lambda(t)$ een uitdrukking is voor de individuele duuraafhankelijkheid (hoe de kans afhangt van de verstreken werkloosheidsduur), x een vector is van achtergrondkenmerken van de werkloze, $I(t_r < t)$ een indicatorfunctie voor de inzet van re-integratie-instrumenten en α een indicator voor niet-geobserveerde kenmerken (zoals motivatie). De indicatorfunctie $I(t_r < t)$ is gelijk aan 1 vanaf het moment t_r waarop re-integratie-instrument r wordt ingezet. De coëfficiënten β en γ worden geschat. De individuele duuraafhankelijkheid wordt flexibel gemodelleerd aan de hand van de stapfunctie

$$\lambda(t) = \exp\left(\sum_{j=1}^J \lambda_j I(t_{j-1} \leq t < t_j)\right)$$

waarin j ($= 1, \dots, J$) een index is voor duurintervallen en $I(t_{j-1} \leq t < t_j)$ een indicatorfunctie gelijk aan 1 als t binnen het duurinterval (t_{j-1}, t_j) ligt. Ook de coëfficiënten λ_j worden geschat.

Analoog aan de kans op werkhervatting wordt voor de individuele kans op de inzet van re-integratie-instrumenten de hazard rate gespecificeerd als

$$\theta_r(t | z, \eta) = \mu(t) \exp(z' \delta + \eta)$$

met een flexibele duuraafhankelijkheid gelijk aan

$$\mu(t) = \exp\left(\sum_{j=1}^J \mu_j I(t_{j-1} \leq t < t_j)\right)$$

De conditionele dichtheid van door werkhervatting afgeronde werkloosheidsduren wordt dan

$$f_w(t | x, t_r) = \theta_w(t | x, t_r) \exp\left(-\int_0^t \theta_w(s | x, t) ds\right)$$

en de conditionele dichtheid van de duur tot aan de start van een re-integratietraject

$$f_r(t | z) = \theta_r(t | z) \exp\left(-\int_0^t \theta_r(s | z) ds\right)$$

De kans op overige uitstroom is op dezelfde wijze gedefinieerd als de kans op werkhervatting, waarbij het effect van de inzet van re-integratietrajecten door middel van een indicatorfunctie is bepaald. Door rekening te houden met zowel de kans op werkhervatting als de kans op overige uitstroom, hebben we te maken met een zogenaamd *competing risk* duurmodel.

De analyses zijn in verschillende mate van detail uitgevoerd. Het effect van een re-integratietraject (γ) hebben we vastgesteld voor:

- de totale populatie, effect niet uitgesplitst naar type traject
- de totale populatie, effect uitgesplitst naar type traject
- per doelgroep, effect uitgesplitst naar type traject

De resultaten die we in dit rapport presenteren zijn die van het meest uitgebreide model. Hierbij plaatsen we de kanttekening dat in dit model geen rekening is gehouden met niet-geobserveerde kenmerken (α en η). De kleinere modellen hebben we gedraaid zowel met als zonder rekening te houden met niet-geobserveerde kenmerken. De invloed hiervan op de resultaten bleek zeer beperkt.

Aantal observaties

De analyse is uitgevoerd op een bestand van 28.099 mensen die instroomden in de bijstand in Amsterdam. Dit zijn alle mensen die ten minste eenmaal in de periode tussen 2001 en 2007 in de bijstand terecht kwamen en geen ontheffing van de sollicitatieplicht hadden. Voor de mensen die meerdere malen in de bijstand terecht kwamen, hebben wij de eerste bijstandperiode gebruikt voor de analyses.

Bijlage C Analyseresultaten

Tabel C1 Schattingsresultaten duurmodel kans op werk en overige uitstroom, met effect traject uitgesplitst naar type traject

	Kans op werkhervatting			Kans op andere uitstroom		
	Geschatte coëfficiënt	Standaard- fout	T-waarde	Geschatte coëfficiënt	Standaard- fout	T-waarde
Constante	-2.0656	0.0946	-21.83	-2.7256	0.0823	-33.09
Duurafhankelijkheid (tov maand 1 t/m 3)						
Maand 4 tot en met 6	0.1261	0.0383	3.29	0.9324	0.0373	25.00
Maand 7 tot en met 9	-0.0032	0.0436	-0.08	0.9911	0.0401	24.73
Maand 10 tot en met 12	-0.1896	0.0511	-3.70	1.1141	0.0427	26.10
Maand 13 tot en met 15	-0.2190	0.0572	-3.83	0.9449	0.0492	19.19
Maand 16 tot en met 18	-0.3220	0.0644	-5.00	0.8242	0.0555	14.84
Maand 19 tot en met 21	-0.3815	0.0711	-5.36	0.8373	0.0602	13.90
Maand 22 tot en met 24	-0.4583	0.0798	-5.74	0.9039	0.0644	14.04
Maand 25 tot en met 27	-0.4215	0.0848	-4.97	0.7599	0.0739	10.28
Maand 28 tot en met 30	-0.3026	0.0867	-3.49	0.8607	0.0767	11.23
Maand 31 tot en met 33	-0.4253	0.0996	-4.27	0.8111	0.0855	9.49
Maand 34 tot en met 36	-0.6060	0.1171	-5.18	0.8369	0.0917	9.13
Maand 37 en verder	-0.6340	0.0661	-9.59	0.6941	0.0573	12.12
Geslacht (tov man)						
Vrouw	-0.1955	0.0309	-6.32	-0.0011	0.0247	-0.04
Leeftijd (tov van 35 tot 45 jaar)						
leeftijd van 15 tot 25 jaar	0.0291	0.0407	0.72	0.0756	0.0331	2.28
leeftijd van 25 tot 35 jaar	0.2414	0.0318	7.58	0.0023	0.0286	0.08
leeftijd van 45 tot 55 jaar	-0.2889	0.0441	-6.55	-0.0792	0.0347	-2.28
leeftijd van 55 tot 64 jaar	-1.1289	0.0955	-11.82	-0.1210	0.0492	-2.46
partner (tov hoofduitkeringsgerechtigde)	-0.1293	0.0680	-1.90	-0.1996	0.0521	-3.83
Alleenstaande ouder (tov geen alleenstaande ouder)	0.0380	0.0854	0.45	-0.3422	0.0662	-5.17
Leeftijd jongste kind (tov geen kind)						
tot 5 jaar	-0.2104	0.0800	-2.63	0.1854	0.0617	3.01
5 tot 13 jaar	-0.1965	0.0868	-2.26	0.2336	0.0670	3.49
13 jaar of ouder	-0.1167	0.1246	-0.94	0.0811	0.0963	0.84
Onbekend	-0.3177	0.0854	-3.72	0.0105	0.0671	0.16

Tabel C1 (vervolg)

	Kans op werkherhvatting			Kans op andere uitstroom		
	Geschatte coëfficiënt	Standaard- fout	T-waarde	Geschatte coëfficiënt	Standaard- fout	T-waarde
Nationaliteit (tov Nederlands)						
Westers allochtonen	-0.2135	0.0980	-2.18	0.0924	0.0703	1.31
Marokkaans	-0.3350	0.0618	-5.42	-0.2456	0.0473	-5.20
Turks	-0.2119	0.0853	-2.48	0.0874	0.0613	1.43
Surinaamse	-0.1398	0.1727	-0.81	-0.2060	0.1469	-1.40
Niet-westers allochtonen	-0.0263	0.1487	-0.18	-0.1168	0.1345	-0.87
opleiding (tov mbo/havo/vwo)						
Basisonderwijs	-0.2130	0.0678	-3.14	-0.0643	0.0579	-1.11
Vmbo	-0.0878	0.0480	-1.83	-0.0313	0.0445	-0.70
Hbo	0.0765	0.0717	1.07	-0.0840	0.0740	-1.14
Wo	0.0847	0.0870	0.97	-0.1117	0.0926	-1.21
Onbekend	0.1257	0.0423	2.97	0.1228	0.0396	3.10
Regio (tov centrum/ oost)						
Noord	0.1257	0.0456	-2.33	-0.0531	0.0389	-1.37
Zuid/Oud-West	0.0308	0.0394	0.78	0.0094	0.0353	0.27
Zuid Oost	-0.0025	0.0424	-0.06	-0.0342	0.0381	-0.90
Nieuw West	-0.1013	0.0368	-2.75	-0.1171	0.0322	-3.64
Onbekend	-0.5369	0.0674	-7.97	0.4681	0.0398	11.76
Trede-indeling (tov trede 5)						
Trede 4	-0.5145	0.0455	-11.31	-0.2487	0.0546	-4.55
Trede 3	-0.9349	0.0446	-20.94	-0.7089	0.0524	-13.50
Trede ½	-1.3205	0.0521	-25.33	-0.3487	0.0496	-7.04
Onbekend	0.0125	0.0398	0.31	1.0771	0.0447	24.12
Effectiviteit van re-integratie						
Beroepsscholing	0.4845	0.1134	4.27	-0.3314	0.1433	-2.31
Coaching	0.6042	0.0385	15.69	0.0901	0.0366	2.46
flankerende voorziening	0.3102	0.1688	1.84	0.0221	0.1539	0.14
praktische activiteit	0.4066	0.0500	8.13	-0.0410	0.0450	-0.91
Startersbegeleiding/Stage	-0.2623	0.3348	-0.78	0.1100	0.2251	0.49
Trainingsmodule	0.1581	0.1696	0.93	-0.6597	0.1786	-3.69
Verkennen mogelijkheden	0.1558	0.0666	2.34	0.0634	0.0489	1.30

* Een t-waarde van 1.96 correspondeert met een tweezijdige overschrijdingskans van 5%

Tabel C.2 Kans op werkherhvatting binnen twee jaar na instroom, zonder traject en met traject, per doelgroep (procenten) (alleen personen met sollicitatieplicht)

	Zonder traject	.beroepsscholing	.coaching	flankerende voorziening	.praktische activiteit	.startersbegeleiding	.training	verkennen mogelijkheden
Gemiddeld	27%	36%*	36%*	31%	33%*	23%	31%	28%*
mannen	29%	39%*	37%*	31%	36%*	21%	47%*	31%*
vrouwen	24%	31%*	33%*	30%	29%*	29%	22%	25%
leeftijd 15-34 jaar	31%	38%*	40%*	32%	38%*	25%	33%	34%*
leeftijd 35-44 jaar	18%	47%	24%*	18%	24%*	18%	19%	20%
leeftijd 45-64 jaar	17%	21%*	24%*	21%	21%*	18%	25%	17%
geen partner	28%	36%*	37%*	33%*	34%*	24%	37%	30%*
partner	21%	34%*	31%*	19%	27%*	21%	18%	22%
niet alleenstaande ouder	27%	37%*	35%*	29%	33%*	22%	34%	29%*
alleenstaande ouder	24%	31%	37%*	32%*	31%*	29%	20%	24%
Nederlandse nationaliteit	28%	35%*	37%*	32%	34%*	28%	36%	29%*
andere nationaliteit	20%	40%*	30%*	17%	25%*	21%	15%	25%
laagopgeleid	23%	35%*	35%*	29%	33%*	18%	22%	27%*
middelbaar opgeleid	27%	29%	39%*	38%	31%	26%	36%	29%
hoogopgeleid	32%	33%	36%*	37%	40%*	29%	44%	37%
trede 5	44%	53%	55%*	36%	44%	53%	50%	46%
trede 4	28%	38%	41%*	45%*	39%*	27%	45%*	31%
trede 3	20%	32%*	29%*	22%	29%*	25%	20%	23%
trede 1/2	12%	20%*	16%*	19%*	17%*	12%	14%	15%*

Bron: Berekeningen SEO op basis van gegevens DWI en UWV

* significant (op 5% niveau) verschil is met "Zonder traject"

Bijlage D Dankwoord

Wij willen Rita Lavania (UWV) en Nico Steenvoorden (DWI) hartelijk bedanken voor het vele werk dat zij hebben gehad aan het maken en leveren van de benodigde databestanden. Jens Roep (DWI) en Wim Westervoorde (DWI) willen we bedanken voor de behulpzaamheid bij het indelen van de trajecten in typen. Verder willen we Gerard Roelofs (DWI) bedanken voor de zorgvuldige en coöperatieve begeleiding van het project.

seo economisch onderzoek

Roetersstraat 29 . 1018 WB Amsterdam . T (+31) 20 525 16 30 . F (+31) 20 525 16 86 . www.seo.nl